Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer magine erets

Ḳaro, Yosef
יסוי ,וראק

Amśṭerdam, [5]514 [1753/1754]

דעומה לוח תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8849

Visual Library

לתד הסעודה הסיס שמחת י"ע וכ"כ הכ"חוכן המנהג עכ"ו ר"ן: א ואסור לאכול. והס"כ ר"ע ראשון מפני שמחת ע"ע שני: ב מיהו אסור לאכול
וכו'. זהו מדברי מהרי"ל ואול כשיטתיה דס"ל דאסור לאכול בע"ע ומ"ע מחמתה גדולה ולמעלה וסעודה עכשיו אסור לאכול קודם מנחה מלבד
לכן כתב דיכול לאכול אחר מנחה אבל אין ק"ל דאחר לאכול עד מנחה קטנה כמ"ש סימן רמ"ט אם"ל יעשה סעודה ג' קודם מנחה מלבד
רל"ו ואם שכח לעשותה קודם יעשנה אח"כ ופשוט דסעודה מילה אחר כמ"ש סי' רמ"ט ועכ"ו רל"ו דאסור לעשות מלאכה אחר מנחה. חייב לאכול

תקכט דיני שמחת יום טוב • וכו' ד סעיפים:

א [a]מצות יום טוב לחלקו חציו לבית המדרש [b] וחציו לאכילה ושתייה [c]ואל יצמצם בהוצאה [d] לצרוך
לבבו ולענגו כמו בשבת: מגן א ואסור לאכול מחמתה ולחעלה בעבד יום טוב כ"ו בשבת שהוא מלבד
הכבוד (רמב"ם פ"ו) ב מיהו אם ע"ע שבת יכול לקיים סעודה שלישית ויאכל מהנא מה לכבוד ל"ע מנהגים
לאכול פת בעבד יום טוב לכבוד יום טוב (מהרי"ל הל' י"ט) כתוב בערב שבת כיון שבת אחר לעבוד ל"ע מנהגים
[e]יחייב לבצוע על שתי כברות [f]ולקבוע כל סעודה ג על היין ד [g]ובערי יום טוב יהיו יותר פרים שבל שבת
ה [h]ולא נהגו לעשות בו סעודה שלישית: (וביום טוב ו מתחרין לבוא לבית הכנסת ז [i]ומתחרין לבוא מהם
מחמת יום טוב): (נתרפא הקרא עוד)

ב [j]חייב אדם לחיות שמח וטוב לב בסעודה הוא ואשתו ובניו ובל הבנים אליו כיצד משמחין הקפנים נותן
להם קליות ואגוזים וחבשים קונה להם בגדים ותכשיטין כפי מסונו ח [k]וחייב לחאכיל לגר ליתום
ולאלמנה עם שאר עניים: (דין תענית ביום טוב כתוב בשבת ועיין לעיל סי' רפ"ח)

ג [l]אדם אוכל ושותה ושמח ברגל ולא יסוך בבשר ובין ובשחוק וקלות ראש לפי מאין חשחוק וקלות ראש
שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטווינו על התוללות והסכלות אלא על שמחה שיש בה עבודה תיצרו
ד [m]חייבים כ"ד להעסיר שוטרים ברגלים שהיו משוטטים ומחפשים בגנות ופרדסים ועל הנהרות שלא
יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים ויבואו לידי עבירה וכן יזהירו בדבר זה לבל תעם שלא יתרבו
אנשים ונשים בבתיהם בשמחה ולא יסמכו בין שמא יבואו לידי עבירה אלא יהיו כולם קדושים: (מ)

המעם: ד וכגדי יום טוב וכו'. משום דחייב בשמחה ומעמד זה נהגו להרבות בחיי מאכלים יותר מבשבת: ה ולא נהגו לעשות כ"ו בסוכה פ"ב דאין חייב לאכול אלא כ' סעודות וכ"כ הרא"ש פ"ה דמ"ם מ"י אבל בסמ"ק כתב טוב שיאכל פירות בסעודה ג' והכל בו כתב שהוה מתפקע מחמנא לאכול בי"ע מבשיל ל' יותר מחשוב בחקוק סעודה ג' ואם על פי סתום מפסיק בגר בת המזון רי"ו (ר"ש) ומ"מ כשחל י"ע בשבת אין לסמוך ע"ז: ו מתחרין לבוא. אין מר"ם מחמיחין לבה"כ וכ"ח סתום הקפ"ו ומשום
תרמ"ד כתב דהחידנא שמחריכין בפיוטים ופיוטים: ז ומתחרין לבוא. ויש לגעור בחנים המחריכים יותר מחנות דהייני מ"ש מחמת
והחידנא יכולים להכן בעוד שמחריכים בגיטים ופיוטים: ח [n]ומ"ם לגעור בחנים המחריכים יותר מחנות דהייני מ"ש מחמת
הלילה כתוב בשבת (יש"ם) ולפי מ"ש סי' קל"ו מסתבר דמשבי' סעודת זחניות דהייני חני סיום וכן עיקר: ח וחייב לחאכיל וכו'. ועיין בטור שבשלם
בעוכם מי שאינו בתוך לעני המעודתו בי"ע רחמנא ליצלן:

מגן אברהם הלכות חול המועד מגן דוד

תקל

א לפי צורך הענין וכו'. מ"מ ל"ל מלאכת מ"ם דאורייתא אלא שמותר לתקנים והכ"ח סכרמ"ן ס"ב: שיעור צורך המותר
ואינה דבר האבד אסור מדאורייתא ע"ם וכנ"י. תקל"ח מ"מ ל"ל מלאכת מ"ם דרבנן ועכ"ל: שכתב בה"ל דאסור
המחללת המועדות כאלו שובר ע"ח ופירש"ם דהייני מ"ם. כתב המגיה דאין חייב לבבדו בחאכל המחמה ובבשות הבאחרים ע"ל: ומ"ל לבם מקום
ומעדו"ן של שבת ובחמנה דפ"ד דסוכה אחרי הסלל והמחתה ח' ימים ועי"ש וכנ"י קפ"ח ס"ו מ"מ דדי בחלבים פילה [illegible]

הלכות חול המועד
תקל

א [a]חול המועד אסור בקצת מלאכות ומותר בקצתן:
כגה א לפי צורך הענין סביה נרשה לחכמים להחיר:

תקלא דיני גילוח בחול המועד • וכו' ח סעיפים:

א (א) [b]מצות לגלח בערב יום טוב:
ב א אין מגלחין במועד (ב) [c]אפי' אם גילח קודם מועד:
ג [d]אפי' אם היה ב אנוס וספני כך לא גילח בערב מועד אינו מגלח
במועד והוא הדין לפי שהיה חולה (ג) ונתרפא במועד:
ד [e]ואם מגלחין במועד מי שיצא מבית האסורים ואפי' היה חבוש ב
לגלח קודם המועד ומי שיצא מבית האסורים ואפי' היה חבוש ב
ביד ישראל שהיו מניחין לו לגלח (ה) א וכן המנהג ד [f]שהתירו לו
ברגל וכן ה מי שנגרר שלא לגלח ונשאל על נדרו ברגל וכן הבא ו
מסדינת הים בחול המועד או שבא בערב תרגל [g]ולא היה שחוח ביום
לגלח [h]והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוצה לארץ ז לפיל:
ח [i]אע"פ שהתירו להסתפר לא יסתפר בפרשת הרבים אלא בצנעה:
ו ח (ו) [j]קטן מותר לגלח במועד אפילו גדול קודם הרגל: (ולפי ט [illegible]
מרדכי):

[a]אסור לגלח בחול המועד כמנהג ישראל אסור לגלח בח"ם ול"ל דאם היה ב' ימים לו ג' ימים קודם יום טוב ביום ו"ט ובע"ש לא הסתפר
ח"ם (כ"י ר"ו) מ"מ דאם היה בעי"ע מקום ישוב אסור לגלח בח"ם ומיהו דוקא בשבת מתדינה היה דאז מפרסמת מלאכת אבל בדרך אחר לא: ז [illegible] אבל יש לחרוים לאחת מי מתחמה
שוחר לגלח בח"ם ומיהו דוקא בשבת מתדינה היה דאז מפרסמת מלאכת אבל בדרך אחר לא: ז [illegible] אבל יש לחרוים לאחת מי מתחמה
דמקרי מלוה עסקי רמ"ח: ח קטן וכו'. דלא שייך בה טעמא שלא יכנס לעבוד בפרסת מנוה הוא דלאו בר מלוה הוא וכנ"י כתב דוקא בשם שלא
רב ומלעבוד ע"כ ודוקא לקטן מותר לגלח דערב הרגל הוא אבל לעכ"ם אסור לגלח דלא עדיף מאחר מלאכות דאסור לעבודתן בחמשה אלא אלא שלא
מה יאכל עסקי' תקפ"ב: ט בפרסמת ערי. דהכל רואין שהוא קטן ואפשר דבקטן הערה בגדול אסור לגלח בפרהסיא.

(ו) ודרכו לגלח: פי' במקום שנוהגין שבעלי תשובה מגלחין דע"ח דמי למת ולמלגורע שעשון נלוח:

תקלב (א) אסור לגזרך תגזה ולעגין טבילת מלוה ביום טוב בתבתי בי"ד סי' קל"ח דאם שכחה ליטול לפרנס יום טוב תנקר תחתם ולא תחתכם ע"י עכו"ם ע"ם מילתא בטעמא:

תקלג (א) אפילו כיון מלאכתו מלאכתו: (ב) כשעושין אותן בעלי אומנות לפי שעושין מלאכות פרנס ועושין הרבה ביחד ונראה כעושין לצורך חול:

תקלד (א) ומי שאין לו אלא חלוק א' לשון הטור אפי' איזו של פשתן אחר לכבסו שהוא מתלכלך מיד אבל אם כבסו קודם לכן וכשמת"ק אסר אלא א"כ אחרו מוכיח עליו ר"פ הוסיף לאסור בכל איזו"ר אבל אם אין לו אלא מפה א' או אין א' אין לו הוכחה כלל ואין א"ל לא הבית הבית דאחרו מוכיח עליו ע"ל והקשה ב"י מה שהיה הר"פ לאיסור הלא גם הת"ק אסר אח"כ אחרו מוכיח ע"ם דהלוקים שלנו כיון שאין להם אסור והאריך מאד בתירוצי שנראה שהסמ"ק והר"פ הם הלוקים בפירוש אחרו מוכיח לעצר"ת תוס דהל' משמע בסמ"ק ור"פ תולק על הסמ"ק וכ"מ הטור שלא כתב והר"פ אוסר בכל תלוקים כו' דהוה משמ' שהוא אלא הוספה קאמר חס לפי ב"י דהוס מחלוקת בטור ז"ל כי דהר"פ מוסיף אפילו בלא אחן ועוד דהא כבר כ"כ בשם הרא"שותו לא זכר רק אחן כן וגלע"ד דהסמ"ק ר"ת שיהם מפרשי הך דאחרו מוכיח

ז ' אבל שחל שביעי שלו בשב"ערב הרגל מותר לגלח בחול המועד: הגה מי שסעיר לחו ואחר בתשובה יא (ז) ודרכו לגלח מותר לגלח בטועד: (תרומת הדשן סי' פ"ז)

ח יב כל אדם מותר לישול שפה בחול המועד: הגה אפי' בפרסיה ומותר לחוף ולסרוק ראש בטועד אף ע"פ שמסיר שער ואין בזה משום גילוח: (מרדכי רים מ"ק)

תקלב נטילת צפרנים בחול המועד • ובו ב"ס:

א אמותר ליטול צפרנים בין דיד בין דרגל אפילו בטספרים: הגה אבל א יש מתמירין ואוסרים וכן כתב המגנ"א לחמיר אלא ליטלן בין בין בטספרים (א) אם לא לצורך מלות עבילה שנוטלן לדרכן בחול: (סמ"ק ותוסקות)

ב ב כל רפואה מותר בחול המועד:

תקלג מלאכות המותרים בחול המועד • ובו ה סעיפים:

א אמותר לטחון קמח לצורך המועד א. (א) אפילו כיון מלאכתו במועד ולקיץ עצים מהמחובר ולהטיל שכר בין של תמרים בין של שעורים לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ומיהו אין צריך לצמצם אלא עושה בהרוחה ואם יותר יותר א אבל ב לא יערים לטחון או לעשות (שכר) יותר בכוונה אם אם יש לו קמח ג (אם שכר יש) לא יערים (לעשות לאחר) ויאסר מזה אני רוצה אבל אם יש לו לחם מותר לטחון (לפת) רפת חמה ערוך: ד (והוא הדין בשכר אם אחדש עדיף בלא הערמה מדי) (המגיד פ"ז):

ב ה המותר לעקור פשתן ספני שראוי לכסות בו את האוכלים ולעקור בשורש שראוי להפיל בו שכר לצורך המועד ולעקור שושמין שחיבשים שבו ראוים לאכול מיד:

ג פירות שנתבשלו קצת ונאכלים על ידי הדחק מותר ללקטן בדי לאכלן ואם לקטן ואכלן וחותיר וחושש שמא יתליעו אם לא יכבש, להוציא ליחה מהם יכול לכבשם אבל ו אסור ללקטם תחלה כדי לכבשם ואם הוא דבר שאינו נמצא אחר המועד מותר לקנותו ולכבשו:

ד יצר אדם רגים כל מה שיכול לצור ומולח הכל בטועד ז שהרי אפשר שיאכל מהם במועד אם יסחוט אותם בידו פעמים רבות עד שיתרכבו: ח (ומותר לגודן בפרסיה שניכר לכל שהוא לצורך המועד) (מרדכי):

ה אבל מלאכות שאם לצורך המועד (כ) בשעושין אותם ט אומנותם עושין בצנע כיצר הצירים (שם ל' חיו ועשות) והטוחנין והבוצרים לסכור בשוק הרי אלו עושים בצנעה לצורך המועד:

(ט) אמר לחלוב הבהמה אפילו שלא לצורך המועד הרי דבר אחר:

תקלד דיני כבוס בחול המועד • ובו ג סעיפים:

א אין מכבסין במועד יאולא שמכבסין הבא מדינת הים והיוצא מבית השביה ומבית האסורין ומנודה שהתירו לו חכמים ברגל ומי שנדר שלא לכבס ונשאל ברגל והתירו לו ב ומטפחות חדרים ומטפחות (י) הספרים ומטפחות הספר ובגדי קטנים ובגדי הכתם שנמצא במועד (א) יומי שאין לו אלא ב חלוק פ"ר א' יוכלו מכבסין כדרכן אפי' בנתר ואהל (פי' מלי בוריה) ד ובפרהסיא על גבי הנהר:

הגה

ב ועקור אלא וקצור ראש העליון קמ"ל דדרי לעקור כולו וכ"מ בר"ן בר"ן כ"ל ברור: ג אסור ללקטן. אפי' אין מאלים אחר המועד דמלאכה גמורה אינו מותרת אלא בדבר האבוד ועכורי רוחה לא מקרי פסידה (ר"ן) וס"ג וכ"מ בטור אבל לקטת מותר במ"ס סי' תקל"ט ס"ה: ד שהרי אפשר אח"ש הרבה יותר מהצריך הרי יכול לזור על כל א' בשעת הבאה ומליחה זה כסחוט וכן בסמולה חבירו דהערמה כי האי שרי אפילו בי"ט (כ"מ ס"ק) כ"ם בח"ם (ר"ן) וקשה מ"ם מקמת דאסור לטחון אלא לצורך כמ"ם ס"ח וי"ל דשאני לידה דכל פעם ופעם ל' שימלא דג המוכנה יותר משא"כ בקמח אינו מותר למלות ע"י הערמה הייטו מטוס דאין עיבור בחוכלין וכ"כ המרדכי בהדיא: ה ומותר לגודן. ואפי' להזור ממכבס מטמעעים מטמחת י"ט (ס"ג ד דפסחים כ"ה): ט אומנותם. דוקא האומנים שעושים הרבה ביחד ונראה כעושה לצורך חול לכן עושין בצנעה: יחיתו ושות. כוונת רמ"א לאשמועי' דדגים שרי כמ"ם ס"ס בשם המרדכי ומ"מ נ"ע מל"ל הא דברי המרדכי מיירי במי שאינו אומן כדאי' בהגה אבל הרבי' אפשר בהרמב"ם דדוקא אומן אסור לפי שעושה הרבה ביחד א"כ אף בדגים אסור בפרסיה: ונ"ל דמי שיש לו בריכה בהגה אסור לאחר בח"ם שאינו מים כדי שיגודו דמוכחת מילתא שפי שהוא לצורך חול וכ"מ בגמ' ספ"ק דמ"ק דלא שרי ליה רבא אלא למילד אחר שאחרו הצו"ם משמע דלכתחלה אסור לעשות כך אם הוא של ישראל ע"ש די"ל דמעשה כך היה ועמ"ם סי' תקל"ז ס"ח:

תקלה א אין מכבסין. כדי שיכבס מעי"ט ולא יכבס למועד כשאוה מבטול: ב ומטפחות הידים. שאפילו כבסן קודם הרגל מחרים ומחלבלבי (טור) משמע דאפילו יש לו הרבה שרי דאל"כ היינו תלוי בהעשם שמתלבלבי הכף ולרך בכל יום א' ואם כן לפי מה שאין לאחליפם אלא משבת לשבת א"כ אסור לכבסן במועד שדי להם בכביסה שעבר"ט: ג חלוק א'. מדסתם ס"ל דאפי' אין בו אחרו לדידן: ד ובפרהסיא ע"ג הנהר. שאין מתכבסין יפה בבית כמו על הנהר ובקה דהא בתוספתא קתני בהדיא דאסור בפרסיה וי"ל

ו' אבל שחל וכו'. עיי' תקנ"ח ס"ה הט"ס הע"ם כאן לענין אבלות עבי"ד סס"ן: יא ודרכו לגלח. שהרי אין מלגורפין אותו בכל דבר שבקדושה על מיגלח (ת"ה): יב כל אדם וכו'. ביקוטי פרדס כתוב שעשה שבמקום הקות דס בריבדת דבוסילחת מותר להעביר בחוט"ב לפי שהקות דס עיקר פיקות נפש הוא ואפילו בשבת שרי כ"ם בח"ה עכ"ל. משמע דס"ל דמי שיש לו מכה שאינו פקות נפש אסור לגלח הסער כדי להגיה הרעיה וכ"ל דס"ל דגילוח שער אסור אם אינה מעכבת האכילה אבל לדידן דקי"ל דהכל שרי א"כ מ"ם לגורך מכה וכ"מ סוף סי' תקנ"ו וסי' תקל"ו ס"ג ועיין בב"י סי' תקל"ב:

תקלב א יש מתמירין. ופשוט דכל הני דמותרין לגלח מותרין ליטול לפרנסים וכ"ל אם נוטלן בעי"ט מותר ליטלן בח"ה דהא ר"ת מתיר בזה אפי' לגלח כמ"ש העור: ב כל רפואה. פי' שמותר לעשות דבר שהוא משום רפואה משמע דבי"ט אסור לעשות עסיסין תל"ו ומ"ם ספי' תקנ"ח ועסיסין תקל"ו ס"ג:

תקלג א אפילו כיון מלאכתו דבשור לא מרו כיון מלאכתו: ב לא יערים. כ"ל דאם הערי' מותר לאכלו עסי' תקנ"ם ס"ג: ג אם שכר יש. ולעת הרמב"ם דאמע"פי שיש לו יש מערים ומותר מן החדש שאין הערמה זו ניכרת לרואה וכן כל כיוצא בזה עכ"ל והקשו המפרשים עליו עכב"י ונ"ל דס"ל להרמב"ם מדפריך סתמת דתלמודא בפרק תולין מזה ומשמי הכא לא מוכחת מילתא ופי' רש"י שאין הכל יודעים שיש לו ס"ל ע"ם דהלכתא הכי כל"ל ברור וכ"מ סי' אל"ה סס"ג ע"ם מ"ם וגבמרא: ד וה"ה בשכר הבחנים ובכל דבר: ה מותר לעקור. וכתב רי"ו דאינו יכול לעקור אלא כדי מה שצריך אבל המ"מ פי' שפשתן צריך לגיהגשים לחוף בו הפנים ולפי שאין דרך הפשתן לעקרו לתלאין התירו לעקרו כלו כיון שצריך למקל עכ"ל ב"ל דלא כיון שיפה לחוף המ"מ מודה דאינו יכול לעקור אלא מה שצריך דלא עדיף מדב שהו' צורך חכילה אלא כוונתו שהבשי' א"ל לכל הגבעול אלא לורע הפשתן וה"ל מלאים אחר המועד דמלאכה גמורה אינה מותרת אלא בדבר האבוד ועכורי רוחה לא מקרי פסידה (ר"ן) וס"ג וכ"מ בטור אבל לקטת מותר במ"ס סי' תקל"ט ס"ה: ז שהרי אפשר. אע"פ שהרבה יותר מהצריך הרי יכול לזור על כל א' בשעת הבאה ומליחה זה כסחוט וכן בסמולה חבירו דהערמה כי האי שרי אפילו בי"ט (כ"מ ס"ק) כ"ם בח"ם (ר"ן) וקשה מ"ם מקמת דאסור לטחון אלא לצורך כמ"ם ס"ח וי"ל דשאני לידה דכל פעם ופעם ל' שימלא דג המוכנה יותר משא"כ בקמח אינו מותר למלות ע"י הערמה הייטו מטוס דאין עיבור בחוכלין וכ"כ המרדכי בהדיא: ח ומותר לגודן. ואפי' להזור ממכבס מטמעעים מטמחת י"ט (ס"ג ד דפסחים כ"ה): ט אומנותם. דוקא האומנים שעושים הרבה ביחד ונראה כעושה לצורך חול לכן עושין בצנעה: יחיתו ושות. כוונת רמ"א לאשמועי' דדגים שרי כמ"ם ס"ס בשם המרדכי ומ"מ נ"ע מל"ל הא דברי המרדכי מיירי במי שאינו אומן כדאי' בהגה אבל הרבי' אפשר בהרמב"ם דדוקא אומן אסור לפי שעושה הרבה ביחד א"כ אף בדגים אסור בפרסיה: ונ"ל דמי שיש לו בריכה בהגה אסור לאחר בח"ם שאינו מים כדי שיגודו דמוכחת מילתא שפי שהוא לצורך חול וכ"מ בגמ' ספ"ק דמ"ק דלא שרי ליה רבא אלא למילד אחר שאחרו הצו"ם משמע דלכתחלה אסור לעשות כך אם הוא של ישראל ע"ש די"ל דמעשה כך היה ועמ"ם סי' תקל"ז ס"ח:

תקלה א אין מכבסין. כדי שיכבס מעי"ט ולא יכבס למועד כשאוה מבטול: ב ומטפחות הידים. שאפילו כבסן קודם הרגל מחרים ומחלבלבי (טור) משמע דאפילו יש לו הרבה שרי דאל"כ היינו תלוי בהעשם שמתלבלבי הכף ולרך בכל יום א' ואם כן לפי מה שאין לאחליפם אלא משבת לשבת א"כ אסור לכבסן במועד שדי להם בכביסה שעבר"ט: ג חלוק א'. מדסתם ס"ל דאפי' אין בו אחרו לדידן: ד ובפרהסיא ע"ג הנהר. שאין מתכבסין יפה בבית כמו על הנהר ובקה דהא בתוספתא קתני בהדיא דאסור בפרסיה וי"ל

דהסם מפרשים דהתוספתא קאי על אכל (כ"י וע"ם) ול"ע דהרי לשון התוספ' נגי ניצוח וכיבוס שזה ע"ם ולמה מפרשי' נגיעות על ת"ה במ"ם סי' תקל"ח ס"ה וגבי כיבוס מפרשים לה על אכל וכד"מ כ' דבתוספתא מיירי כשאינו מכבס ע"ג הגה. כמ"ם בפ"ק דהגה"ה ומ"ע ל"ע מ"ל לפרלי לחלק בכך דהא בגמ' סהביא ראיה מיירי בכלי פשתן שמותרין לכל חדם אבל באותן שהתירו חכמים אסורי' לכבס בפרהסיא דאין הכל יודעים שהיא במדינה היא ו' בשביה לכן ל"ל דהמרדכי קאי נ"כ אכלי פשתן וכ"מ בהדיא למעיין שם וה"ם מעפתות הידים אותן שעשויי' בתפל מכבסין בנגע ו"ל' התוספתא כל אלו שהתרו מכבסין וכו' מכבסין בנגע מפתע דקאי על אותן שעשויים בתפל והא דתירגון מפתע דקאי אבגדי קטנים וקשה מ"ם חגיגות דמותר לנגע קטן בפרהסיא כמ"ש סימן תקל"ח ס"ו וכ"ם כאן שם עוד מעט שמתלבלך כל שעה ואפילו בגדול ערי כמ"ג כתו ומעפתת הידים. ואפשר דשאני ניצוח שעשרותיו מוכיחין עליו שהקפידו גדולים אבל נגיעי כיבוס לא מוכיח מלאת ד"ל שם להם עוד בבית: ס"ח ה דברים המותרים. עני"ד סי' ד"ל דכל כמ"ג יש לו התרה וגם י"ל לאחרים הבאים לשם מותרים לעשות בנגעה כמ"ם סימן תס"ח אבל הכא באמת יש פוסקין הלכה כאחרי ורבא ואסור מן הדין ולכן אין לו התרה: ד אין מביאין בפסחים פירש"י הטעם מפני הטורח והכ"ל פי' הטעם שיסברו שכתן לתקנו במועד ויתמהו שהתוכן הקנו במועד ע"כ ואם כן אם אותן הקנו במועד ע"כ אם כן אפי' מביא לבית באותה חצר ואפי' מאותן עפ"ום שיסברו שהבע"ה לוה לתקנו במועד (כ"ח סימן תקל"ה): ז נותן לו שכרו. ס"ם אפי' דאפי' יש לו מה יאכל מותר ליתן לו שכרו דמה איסור יש בזה אלא הא"ק אינ"ם שאין לו מה יאכל דבר' לחת לו שכרו וה"ל דמותר ליטלו מפני כדי שלא יתבעני שבית ק"ל דנותן לו שכרו ומביאו אלו ואם אינו מחמיצו מביאין וכו' אבל אם יש לו מה יאכל לא יתן לו שכרו ואינו רשאי לפטותן לבית הסמוך לו ולכאור נ"ע דאם אין לו מה יאכל לתה לא יביאם בפרהסיא דהרי מותר ליתן לו לעשו' מלאכה כמ"ם סימן תקל"ב י"ל דמ"ת אסור שהרואה לא ידע שאין לו מה יאכל ולפ"ז כ"ם שאסור לו לעשות המלאכה בפרהסיא:

תקלה א מחצר לחצר. דרך ר"ם (כ"י) וא"כ אם יש פתח בין ב' החצירות מותר לפנות מזו לזו (ב"ח) ואפי' דרך כתה חצירות מותר ואפשר דמבואות אלו דין חצירו' יש להם דלא סביחי בהו רבי כ"כ ות"מ יש להחמיר מדשתמו הפוסקים בסמוך: ב לחצר אלו שמתחה לחדם שיהא דר בתוך אלו (ירוש') ול"ל דאם אלה לר אלל חצירו בחדר א' ואח"כ סכר לו בית מיוחד אע"פ שמה לו יותר אסור לפנו' להא דאיתי מבשורה לגאה אסור ועוד דיש הירוש' והכו דלא לוסיף עלה מיהו אם הוא בין הבע"וס או מנין אחר דומה לזה יש להתיר לפי ראות עיני הטורה:

תקלו א לטייל. ל"ל דמתא"י לא"ל אסור לתקן לרבי הרביבה עפי' תקל"ח סס"ל: ב אין מרבינין. מפני שאינו צורך

לא כתבו הטור ג"כ ב"ד הך ואל"ל דודאי הא מלאכה מלקדק ומסר ביתור לשון עפי' מן העור ותו ק' על התב' דהל"ל אם מתה מושיבין דמיירי ב"ד קודם דין

תקלה שלא לפנות מחצר לחצר בחול המועד, ובו ג סעיפים:

א אין פנין. אם מחצר לחצר אפי' מבעורה לנאתולא לפנות דירתו ולא לפנות כליו שאינם לצורך המועד: הגה כ"ם שאסור להסיע מטלטלין מעיר לעיר (מרדכי פ' מי שהכך) ואבל מפנה הוא מבית לבית באותו חצר ואם אין הנתים פתוחים לחצר אלא לסבוי יש אומרים שמבית לבית הסמוך לו סיתר:

הגה ואם מתיחה מחמת גניבה בתנר מלר אם מותר אפילו מחצר לחצר המעמתר ואפילו אפיר לעיר בדבר המגד מרי: (הגהות אפירי ומרדכי)

ב יש מתירים לפנות מחצר של אחר לחצר שלו ואפילו מנאה לבעורה:

ג הזבל שבחצר אסור להוציא אלא יסלקנו לצדדים ואם נתרבה עד שנעשה חצר כרמת מוציאין אותו לאשפה:

תקלו כל צרכי בהמה מותר לעשות בחול המועד, ובו ד סעיפים:

א מי שצריך לרכוב במועד לטייל או לצורך המועד ולא נסרה ללכת ברגליו יכול ליטול לצפרני הסוס ולתקן ברגליו והאוכף והרסן וכל צרכי רכיבה ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד:

ומותר לרכוב במועד אפילו מעיר לעיר אפילו בסגס וכן נהגו אלא אסור לתקן כל צרכי הרכיבה אם אינו רוכב לצורך הוצאתו:

ב מותר לסרוק הסוס כדי ליפותו:

ג אין מרבינין בהמה במועד אבל מקיזין לה דם ואין מוציאין סמנה כל דבר אפילו אם יש בה מלאכה:

ד (א) אין מושיבין תרנגולת על הביצים לגדל אפרוחים ואם הושיבם קודם המועד וברחה מעליהם יכול להחזירה (אבל אסור להושיב אחרת

מוכיח כפירש"י בפ' כל הבשר אחורו מוכיח עליו תמיד הוא קטוע בחלוקה וכשהו' פושט חלוקו לוכב חלוק אחר גדול אחור מזה וקושרו בזה אם אין לו אחר מכבסו עם אחורו והרוח ב כ"ה אם מכבסו ואחורו ע"ו יודע שאין לו חלוק אחר ע"כ. וע"כ מחלק בעל הש"ק בין אחורו מוכיח אי לא הכלי יודעים הסיבה בזה אין לו חלה חלוקה' שהיו הכל יודעים בת ציר פורקים בחיור בזה ומחכים בזה וקוסף הל"ם לחמר דכחלוקים אלנו אלין הגהב כן בעניין פריקת החיור מזה בזה כ"ל אלפי' מיסים לו אינו עכשיו כ"ו שהיה בזמן התלמוד ודלכו אל חתו חיים לפרקו מזה בזה כ"ו מ"ה ביומי התלמוד אפ"ה לא מיהני ליה כיון אלין דרך העולם בזה ע"כ אין הרגשה עכשיו באותו אדם לומר כו מיומי והוכחים אלין לו חלה חלוק ה' ע"כ אחר שפיר ה"ר פ' פוסק לאסור בשלנו אפי' בלים יש לאחד הך ענין. לאחורו מוכיח כן כיון אלין החלבה כן ביומו ומ"ם שפיר אחר אלין לגבו לאחור מוכיח עליו דיש לפקפ' על תיבת לנו שהוא מיוחר אבל לדידי ניחא דפי' אף שתחתה בת שמוכב כן מ"מ אין רוב העולם יודעים זה וע"כ ס"ם שפיר וכ"ם מי שאין לו חלה מפה כו' פי' דבזה לא הוה הוכחה כלל אפי' בזמן התלמוד וה ל"ל נכון וברור:

תקלו (א) אין מושיבין מחרי' מושיבין שובכין לתרנגולים ב"ד ותרנגולת שברחה מחזירין אותה למקומה ואם מתה מושיבין אחרת תחתיה אופרכי' הסת אחזבו מוחבי' אהדורי קבעי' אחר מנין סיפא אחתן במועד פירש"י שיפא דקתני מחזירין בת"ם שבו' הבכר בנים דבר הלכה מתה מושיבין אחרת תחתיה רק דין ברחה. ותו ל"ל שהוא מפרש דאבריי דאחר ששה היינו ברחה לחוד מיירי בתה אבל סיפא דסיפא דהיינו מתה קאי אל"ל דבטלי פירקא קאי אל"ל וכל מה דמלינן לפרש עליו' מפרשי' ות"כ ס"ם דתתני' מושיבין שובכין ב"ד ובת"ם אין מושיבין לבהתה אבל מחזירין ובי"ד כיון דמושיבין אל"ל דמתה מחזירין אבל בת"ם לא. ותע"ג דדבר האמור הוא כיון דבפיה מיירתה אבל דומי' דאחר נ"ל לתורה דאסו' לחזיר מנו' דפרת ליחרת מינה ואל"ל דאחר ב"ד אם מתה אין מושיבין אחרת ולכן לא כתבה רבינו הטור להחזירה וכ"ם דאם מתה אין מושיבין אחרת ולכן לא כתבה רבינו הטור כאן שאם מתה מושיבין אחרת תחת תחתה דלא בל"ל ולא כתבה ב"ד משום דכתב שם מושיבין בכתחלה מב"ם שאם מתה מושיבין אחרת ותחת אחרתי קשה ב"ד בשתא אחרתי מותבי לכתחלה אם מתה מושיבין אחרת לא כ"ם וי"ל דמעיקרא לא סהה קשיא ליה בת"ם ואל"ל דבכל דוכתא אחרי' ז' ואל"ל ז' קתני אלא תנוש. הבדב' בכי' שון דדיעה ומציעתא מיתני באל"ל ז' ומיפא דמתה הוה לא"ה ז' אם לכתר דאוקימנ' מציעתא בת"ם הוה ריעה דסיפא דמיירי ב"ד דדין ז' ואל"ל ז' ע"כ פירש ב"י ותמוה לי מוכח דאל"ל קשה עפי' על הטור לא כתב בת"ם דמתה אסור באחרת אלא נעשה להתיר כפשוטה דמשנה ובמקום שכתב הטור אין מושיבין תרנגולים כו' דהוא היותר חזור לכתב דבוחה אם מתה אין מושיבין אחרת תחתיה ולכל הפחות ליה למכתבו לא עוד אלא אפי' אם מתה מושיבין אחרת תחתיה דכיון דאמר דמתני' הוא דרך לומר כ"ד ואל"ל אם מתה מושיבין דמיירי ב"ד קודם

דין

[illegible] דבריהם ס"ל דכל מה שאין מקיפין אותו אינו אסור אלא בשעת הקפה ולא בשאר זמן ולכן אם נתנו לו מים בכלי אחר

בכסרה קלח קליפתו מדביקין סס זבל שלא יתות: יב לזבל הדשה
דאור תולדה אורע לו חורם (ל״ו): יג יכול ליתן לו· תבל בחלאכה
גמור אסור ליתן לו סכר מזאו· יד שלא יתן לו סכר· ל״ע דבסי׳ רנ״ב
ורת״ו אריקן טפי כשמוחן לו סכר דעכ״ום אדעתא דנפשיה קעביד ול״ל
כיון דמלאכ׳ מחובר הוא לא מהני
קלן כמ״ש סי׳ רמ״ד וה״ה בתנס
אסור אלא כיון שמזבל אינה מלאכ׳
גמורה אם עשה העכ״ום מעצמו
א״ל לתחות תבל כשנותן לו סכר
ידעו שעושה מדעת ישראל ויסברו
שסברו לעשו׳ מלאכה לימים כל״ל:
טו ומוסרין לו· תבל לסכור לו
שומר אסור ובסכת אפי׳ למסור לו
אסור כ״ל דעת הס״ע עכ״ל:
יז שלא ידוש בפרות· משום
דאוסרת מלאה ולפי זה אסור גם
בשאר ב״ח והרמ״ם מפ׳ הטעם
משום שיניו א״כ בשאר ב״ח מותר
(ב״ו) ולדידן שאין מוהגין לדוש
בפרות א״כ צריך שיהי׳ אחר:
יח יכול לכונרו· ושועלי׳ ישראל
יכולים ליטול סכר ועטי׳ תקת״כ
ס״ת:

תקלה כהב ל״ו גבי זרעי׳ שלא

שתו בשם הרא״ד דאם היה אוכל
אפילו הראוה׳ שרי בשועד אכל
בשבת או בתעלל אסור הראוה
ול״ע עכ״ד רסי׳ תקל״ז: א
בין קטנות· וכגון תיכא פלוגתא דפי׳ תקלו
ופסק כדברי סניסס להקל (ב״ו) ס״א
ול״ע דבסי׳ תק״ל כתב הר״אש
דלא אחריב׳ בשל סופרי׳ הלך אחר
המיקל כיון דבל״ח מיקל בחד לד
וכ״כ התו׳ ול״ע לחלק ביניהם:
ב דבר האבד· אבל בדבר שאינו אבד שפיעת דאסור לעשות בת״ה התקלא
ואם עשה דבר שאינו אבד בת״ה פי׳ קור׳ הרגל מאחר שהוא דבר האבד דזולף ונוסר ומופת החביות א״כ אין
אפילו לבנו קנסו רבנן (ל״ו) חקרא סיר
קסנות בין גדולות ונף (פירוש פיסים בהן מנופתן) החביות בדרכו
ומתבדין אותו ממנה ודוקא למ״ד מלאכת ה״ה דאורייתא (רי״ו) חקרא סבר
אבל לא יכוין מלאכתו בשועד אלא יעשה הכל קודם המועד אם יודע
ול״ל דדמי לעושה מלאכה בשבת
שאסו׳ לו לעולם וה״ה לבנו ועבדו׳
ס״ת ותק״ל ול״ע בגיטין פ״ה
וכ״ד סי׳ ל״ח:

תקלט א סחורה אסור׳

מפני הטורח:
ב אלא אם כן אינם מצויים· ל״ל
דגם בזה צריך שלא יכוין מלאכתו
בשועד דהא שולה פשתנו מן
התפרה נמי לאו מלאכה הוא ואף תקבא
ע״פ כן אסו׳ לכוין מלאכתו בשועד
וכ״מ במהרי״ק דאם היה יכול
למכור
אחרים שלא אפשר לקנסו כגון חייב או סופר שעושה מלאכת אחרים משתתינן ליה ומלקין אותו: (כ״ו ו״ל)
ג ואם בת (כ) לא יקנסו בנו אחריו ומותר לו לעשותה אם הוא ב דבר האבד:

תקלט דיני הסחורה בח״ה· וכו׳ ר״ד סעיפים:

א אבל א סחורה אסורה אפי׳ בל שהוא נכין לקנות בין לסכור ואפי׳ אם הלוה סעו׳ על מנת שיתנו לו אחר
בן יין או סחור׳ אחרת בפרעון חובו כדי להשתכר (א) אינו יכול לילך ולתובעם ב אלא אם כן אינם
בהסות דפשע מן נעייבה בסביעות אין סס אלא אדה לריעותא דעביד איסורא אבל בתרתי לאסור ודאי קנסו ועי״ל הדברים הללו לק״מ גם מל״ל
שכתב שהמפרשים ס״ל דמלאכת ה״ה דאורייתא מדהשו דבר זה לגורם אחון ום״ל אף לפי המסקנא בזה דקנסו בנו כיון דאיכא תרתי לריעותא מכ״
סברת רי״ו בשם המפרשים והוא נכון:

תקלט (א) אינו יכול לילך ולתבעם· ל״ל דזהו דוקא שהוא צריך לעמוד ולילך בדיני ודיינא וכ״מ בגמ׳ דאמרי׳ דבינא הוו מסיק אחי בבו
אקרא

דאמרה מועד קמן ו׳ ובנפרים רס״נ
ברייתא סס סור בסס
חנינו קרסים וכן בחב
הרא״ש ורי״ן גמות
ברייתא סס ו׳ ובפירוש
הרמבם דסור בסס
הרמבים בסיה ובפי
גירסתו ולוח סכנים
הים סס ברייתא סס
יב ובר׳ דעיר ובפירוש
מבשוקי ופסק בסס
ברייתא ונתלק דסס
הרמבים דרב פונה
סס המובנה סס
ר״ת ומבם סס מבלוקבר
מחולל ברייתא סס
ערוכים׳ כתבם פרחם
סס המובנה דרבי
יעקב סס בגבלי
ובר׳ הם סס בסס
הירושלמי:
המבנה מ״ק יח ב״סס
ובר יוסי בבחולל
ובר׳ בשבי ולקבלת
רמב״ם גם״ח מבני מ
וכ״ב סמור בסס מבנים
הרחם דמבנה סס יח
סס ב״סס בחבנם יב
ר״ת ברייתא סס המובנה
דרב יוסף סס המובנה
סס מברייתא ולפיל
המבנה סס יו ובר׳
יהודה ליחוקי יוסף
בסס בירושלמי דמבנה
סס יב המבנה סס
בבסמה:
לתוספות דרבם
הרחם סס המובנה
ברבינא סס

פרי חדש

סימן תסב
בהיתר לחיסור חלה
בוקחי קלי ובחלה
ביתר ולחיסור מעורבין
בחסור מן הטהור׳ לחבול
מן הטהרות הוה חולדו
לבוח לחתי סיעו׳ דחסרי
מן הטהרה הם כמו׳ דת
לדשת רבינו הרים לה
פ״ל דעבם כפיקר
דאורייתא חם לפסוקי
מסבר נני המ״ל בסים
הבנין דמעות רבינו
הרים שפם בפיקר
דרבנן חמיב הוא שבם
בגדול בדם בעם בנים
בחים ומתן זם מחוור
בלו:
ראיה לדעת רבינו
חרים פיבו
דלרבנן חם סרם מבנים
בחים ויש בסם סבם
יין הייב לנמה בסבם
מהבן בהיתר לחיסור
ותפי׳ לנקום וז״ל בסם
מיירי סרם מבנים ל״ל
בחים וקבלו בעם יין
בחלו בחעבר סם
רבינים יין בחים ל״ל
ז״ל בסם ל״ל בית בסבנים
הרמב״ן בדוקה בגוזר
חיבה מלוקת בבל לא
בבחר מיסורין בשום
דילמין לים מנוער
לרבנן לו בעבלי בבל
ל״ל ולחן מבלבן בל
הסיקבות בלא בל ק״ו
בח״ם בחבבלת בחמן
בח״ם דף ק״ח ומיבו
מיקבות דבחל הרב לחן
דוקה חמה ר״ל הם
מבינו בבא בם בן בחרב
בבני לחלוף בל רובף
מבינן לבילו בבבם
מבנים הבלובבם הל״ל
ומה בחרב הבחובים בו׳
ובבר׳ ובו מובבין חב
שרון ומבו בחיקם בחם
בי בחבר ובבם הים בל
בל ריבא וכו׳ ובבר
בם ל׳ ובל מיקם ובל״ם
מבינבות בחי הרי חמ
בחבבים בחבר׳ ומובבין
מבנו ע״ב

תקלח כמה ענינים הנקראים דבר האבד· וכו׳ ו׳ סעיפים:

א מי שחפך את זיתיו או שחי׳ יינו בבור (א) ואירעו אונס או ששכח
או נתעצל שהיה סבור שהיה יכול לשהות לאחר הרגל ולא עשה׳ בין
אפילו לבנו קנסו רבנן (ל״ו) חקרא סיר
קסנות בין גדולות ונף (פירוש פיסים בהן מנופתן) החביות בדרכו
ומתבדין אותו ממנה ודוקא למ״ד מלאכת ה״ה דאורייתא (רי״ו) חקרא סבר
אבל לא יכוין מלאכתו בשועד אלא יעשה הכל קודם המועד אם יודע
מיערב בשועד (הגהות מיימו׳ות ה״ה) יכן שולה פשתנו מן המשרה וכל
כיוצא בזה מדבר האבד ויבלבר שלא יכוין מלאכתו בשועד:
ב שמותר להכניס פירות מפני הגנבי׳ אם אינם במקום המשתמר׳ ומיהו
יעשה בצנעה בבנין שיכניסם בלילה יואם הוא דבר שיש בו פרסום
בלילה יותר מביום בבנין שצריך להכניסו באבוקות ובקולות יכנים׳ ביום:
הגה ואם מי תפסר לעמוד בכי אם בפרסום בכל מדי בדבר בתבל
(המגיד פרק) ותרבי פרק מי שהבל)
ג אסור להסיע שמונו מעיר לעיר אם לא בשביל דבר האבר:
ד היו לו תאנים שטותים בשדה ליבש וירא שהמטר מותר לחפותם
בקש אפי׳ חיפוי עב:
ה מי שיש לו סחורה שאם לא יחפכנה מסטה למעלה תקלקל מותר
להפכה בח״הס:
ו המכוין מלאכתו והניחה למועד ועשאה בשועד בירת רין מאבדין
אותה מסנו ומפקירים אותה לבל: הגה ואם הוא עושה מלאכת
אחרים ואם בת (כ) לא יקנסו בנו אחריו ומותר לו לעשותה אם הוא ב דבר האבר:

תקלט כמה ענינים הנקראים דבר האבד· וכו׳ ו׳ סעיפים:

אסור כיון דליכר מתעסיו לאיסור:
בגמרא פ״מ׳ר׳ יעקב
ההוא פרדים כי מעיה״ם קטפי׳ לבבר שהו מוכי עלתא בפרסייהו לה
תפקרי׳ רבי יעקב לפרדים ההוא שתא מפיעו אחים יש לו כרם שמוכר
בגלגרו והיינו אם הוא דבר האבד ובתבר׳ מהחי׳ עובד׳ ים לגלגר
חשבלריך ליזבר אחי׳ בחלה
דבר האבד שמתי׳ עבדה השול
סכיון מלאכתו בשועד ול״ל
כ״כ ב״י:

תקלח (א) ואירעו אונס

כתוב אח״כ ובלבד שלא יכון
מלאכתו בשועד בכון שהיה
שהיה יכול לסבור עד אחר
ואירע דבר כו׳ והוה בפל
ומראה שמ״ם תחלה ואירעו אונס
הוא ס״ם: (ב) לא יקנסו בנו
אחריו· כתב ב״ו׳ ל״ל ובתב רבינו
יונה בשם המפרשים דהא דבר
קנסו בנו אחריו דוק בדבר אחר
אבל בדבר שאינו אבד אם עשה
בת״ה מתבדין אותו ממנו ואפי׳
קונסין בנו אחריו ול״ל מי
לת״ד דאמר מלאכ׳ בת״ה דאורייתא
ולהיפך בדבר שאינו אבד קונסין
בנו אחריו כדאמרי׳ בני בבין
אוזן בבור וקנסו בנו אחריו מ
שהוא אסור מדאורייתא עכ״ל
ח״ם בגרס אוזן בבור לא דקנסו
בשמועתו דהא בהדיא שנוי
כל פסולי המוקדשין דגרס אוזן
לא קנסו בנו אחריו ומיהו מ
דבמכוין מלאכתו בת״ה אף על
שאינו דבר האבד דלא עדיף
מגרס אוזן בבור ומת דלא קנסו
בנו אחריו עכ״ל: ואינו לשון
דלא לשויה לרבינו יונה בש
המפרשי׳ לטעמא בדבר בזה בדבר
שהוא תלמוד ערוך ולפי מה שכתב
יפה כיון דאפי׳ בנמר׳ פ״מ׳ב בפי
ר״י מר״ז כיון מלאכתו בשועד ומת
מהו שיקנסו בנו אחריו אח״ל לגרס
אוזן בבור קנסו בנו אחריו מ
דאיסורא עשה אבל כיון מלאכתו
לא עשה איסורא עדיין (לה
התו׳): ל״ל תניתה שהם ב
הטיב׳ ומת בנו שוריה שמת לדיל
קנסו רבנן לבייה לא קנסו רבנן
ה״נ לדידי׳ קנסו וכו׳ ונם ל״ה
מ״ד אי׳ נ״ב בעי ר״י מר״ז גרס
אוזן בבבור מהו שיקנסו בנו אחריו
אח״ל כיון מלאכתו בשועד ומת
לא קנסו בנו מש״ה דלא עבר איסור
הבא מאיסורא נ״כ כמו בלון ום״
לאפרשי׳ שמביא ר״ו מלאה מבנו
ליה בכיון מלאכתו בשועד לדבר
שאינו אבד ועשה איהה מלאכה
מהו לקנוס בנו ולא ל״ל לאבבי
בגור אוזן בבור דנ״ומה דאורייתא
אלא בעיא זו אלא דאחי דבזה פשו
ריבינא בעייא זו אלא דאחי דבזה פשו
ל״ל לקנוס גם בנו דיש תרתי לריעותא
אינם
אבל אם הוא מלאכת בת״ה דאורייתא
אבל אם הוא מלאכת בת״ה דאורייתא
אבל אם הוא מלאכת בת״ה דאורייתא

אינם מצויים אחר המועד דהוה ליה דבר האבד אם לא ילך בחול המועד למקומם ויתבעם:

כגה מיהו אם נזדמן לו ריוח מרובה במועד יוכל לעמוד בגנעה ויוצא לעמתה י"ט יותר ממה סביה דעתו להוציא: (כ"י)

ב מי שהלוה לחבירו מעות מותר לתבעו בחול המועד לגבות מעותיו

יואין צריך לומר שמותר לגבות חובו מן העכו"ם:

ג מכר לחבירו פרקמטיא קודם מועד יש מי ד שאוסר לתבוע דמיה במועד אלא אם כן הא הלוקח אדם שאינו מצוי במקום המוכר ונזדמן לו בחול המועד דהוי כדבר האבד יולי נראה שכיון שזקוף עליו המעות בחובו קודם המועד הוה ליה כהלואה ומותר לגבות ממנו בת"ח אפי' הוא אדם שמצוי במקום המוכר:

כגה וכן ה מותר לקבל במספר בסכל מונותיו המותרים לתבוע (מרדכי פ"ב מ"ס כסף) וכן מותר לעשות זקיפה עם מונותיו במועד כדי להבטיחם דכל זה בכלל דבר האבד ומרי: (המגיד פ"ז וב"י מרקל קמה רמ"ק)

ד יאם יש לו סחורה שאם לא יסכרנה עתה יפסיד מהקרן מותר למכרה אבל אם לא יפסיד מהקרן לא יומכל מקום אם הוא בענין שאם יסכרנה עתה יהיו לו מעות בריות ויוציא יותר לשכחת י"ט מותר למכור (ב) ונראה לי שלא נאמרו דברים הללו אלא כמי שיש לו מעות מעוטים וחס עליהם מלהוציא כל כך לשמחת יום טוב ואילו היו לו מעות בריות היה מוציא יותר אבל מי שיש לו מעות בריות להוציא לשמחת יום טוב ככל אשר יתאוה ואין בדעתו להוציא כל כך לא נתיר לו למכור כדי שיוציא יותר:

ה אם הוא דבר שאינה מצוי תמיד לאחר המועד כגון ספינות או שיירות שבאו או שהם מבקשים לצאת ומכרו בזול או לקחו ביוקר ו מותר לקנות ולמכור לאפ' שלא לצורך השמישו אלא לעשות סחורה ולהשתכר (ג) והוא הדין ליירידים הקבועים מזמן לזמן (ולפי' מעיר לעיר מותר ליסע בכה"ג) (ד"ע) יאבל מקומות שיש להם יום השוק יום אחר בשבוע אינו מותר למכור ולקנות ביום השוק שבתוך המועד שאין זה דבר האבד שאם אינו נמכר ביום השוק שבתוך המועד ז ימכר ביום השוק שלאחר המועד:

כגה ח ומצר מקומה מזה ומוכר לזה וחוזר וקונה ומוכר מותר דהוי דבר האבד: (כל בו)

ו ט יכציאה אסור לשרות ולחפש עליה כבנין נהר שהציף דגים על חקלו עפי"ר אם שתו אסור לאספם כדי לכבשם (ד) אלא אם כן יהיו ראויים לאכול מהם במועד:

ז המלוה את חברו על חפץ או על סחורה על תנאי שאם לא יפרע לו (ה) לסוף שמונה ימים שיהא קנוי לו יש פתירים יש אוסרים;

ח יעכו"ם שפרע לישראל יין בחובו מות לקבלו ממנו דכמצי מירו דמי:

ט יכי שצריך לקנות יין בעת הבציר לצורך שתיית כל השנה ואם יעבור המועד לא ימצא כמו שמוצא עתה דבר האבד הוא ומותר לקנות ולתקן החביות ולופתן ולבלבר שלא יכוין מלאכתו במועד (ו) לאבל יותר מכדי צורך שתייתו לא יקנה:

כגה ומה דנר מלינו מלו אחר כך לברוים בו מותר: (כ"י)

י יסוחרי תבלין או ירק וכל דבר שאינו מתקיים פותחין ומוכרים בדרכם בפרהס"א שהכל יודעין שהם לצורך המועד:

יא יא מוכרי פירות כסות ובלים מוכרין בגנעה לצורך המועד יב יכיצר אם היתה החנות פתוחה לזמן או למכוי פותח בדרכו ואם היתה פתוחה לרשות הרבים פותח אחת ונועל אחת (ז) יוערב יום טוב האחרון יג של חג הסוכות מוציא ומעטר את השוק בפירות בשביל כבוד י"ט: יד (ומותר לקנות לצורך י"ט מי שלי"ט האחרון) (עור והרא"ש):

יב טו יאין לוקחים בתים ואבנים עברים ונהמה (אלא) לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל יאו לצורך השכיר שמוליך הדברים הנקנים שאין לו מה יאכל:

כגה ולוקח הני דאיכא פרסום בקייתן ולוחוטי מילתא אבל שאר כלים יש נהגו לקנותן בגנעה: (המגיד)

להלוות

אחר דשמותא אחא לקמיה דרב אחי א"ל מהו למיזל עלייהו האידנא אמר ליה דהאידנא מסכתא לה ובימתא אחרינא לא מסכת' להו כפרקמטיא אלא דיתי יתרי הרי דאתא ל' מהו למיזל עלייהו ולא אמר מהו לתבוע אות' אמר אמהו לעריות מרח לתבוע לב"ד אמר אמהו לעריך מרח לתבוע לב"ד אמר אמהו א"ל אלא לתבוע לעצמו אמר אם א"ל אלא לתבוע לעצמו אמר אם א"ל אלא תניא אסור

אמרינן לו לא תניא אלא רואים בכל ההלות הדרגא אמו רואים קלקול החובות אמר אמו ביותר ובכל יום אמו אמר אמו ביותר ובכל יום אמו אמר אמו אמתדלדלים ועול הצבו"ס אמר אמו עליהו וכמ"ם בסמוך בסם אמר אמו ל"ג ועיין בסימן תקל"ח אמר אמו ל"ג ועיין בסימן תקל"ח אמר אמו ל"ג: והוה כמ"ש בהג"ה פ"מ ל"ג: אמר אמו הקפות של עכו"ם שחייב אמר אמו בגלה מסכון מתיר רש"י אמר אמו בגלה מסכון מתיר רש"י אמר אמו בגלה מסכון מתיר רש"י

יז להלוות. דל״ד כ״כ לפרקמטי דסת״ם עורה גדול בדקדוק שיווי המקח ומתוך מדרתו יזמנע מסחה ר״ע ונם לפעמי יקנה ביוקר וילטעול מש״כ בהלאותה (הר״ם) ומס״ע מרי מתי להלות ליסראל בריחת בדרך היתר ומותר ג״כ לעשות עיסקה ליתן לו מעות:

תקמ א

שניטו לכין חבירו דליכא למיחש סס לגנבי: ב בונהו כדרכו. כיון מדבר אחד הוא דליכא למיחש לגנבי: ג מפני הסכנה. אבל בלא״ה אסור לסחרו ולבנותו אפי׳ ליכא חשש גנבי (מרדכי): ד ובונהו כדרכו. דאל״כ מיתגנבו ולא סתיר: ה מותר ליטול. אע״ג דמלאכה גמורה היא מרי כיון שאינו של טורח ואינו אסור אלא חריסה עסי׳ תקל״ו ס״ע וכי׳ סס: ו ניר כו׳. וה״ה לתקוע המשקוף במסמרי מרי אם יש לחוש לגנבי ואם לאו אסור: ז מעשה הדיוט. דבל דבר שאינו טורח אוכל בפס אע״פי שהוא לצורך המועד אסור מעשה אומן כ״ח בדבר האבד כמ״ש ס״ת (מ״מ): ח אלעגת וכו׳. נסר שתחברין לו רגלים כעין הספסל שלנו מעשה הדיוט הוא (טור): ט הטר׳. וגל״ל דאם האומן קר מותר לעשו׳ תטר להחס הבית החורף אם רואי לחשות בו ואם אינו רואי לחשות בו ל״ג כ״כ דמרי עוסי׳ תקמ״ח ורסי׳ תקי״ד: י שנסבר כו׳. אפילו יכול להסאיל מחבירו מרי כ״מ בת״מ עסי׳ תקל״ו:

תקמא א

מעשה הדיוט. ודוקא לצורך המועד כמ״ש סי׳ תק״מ ס״ה. ועריך עיון דהא אפילו מעשה אומן מרי כיון דהוא מכשירי אומן אינו אסור ויל״ל דלא אוכל נפש כמו הטר׳ ויל״ל דלא מקרי מכשירין אלא דבר המכשירו לאכילה כגון הטר׳ וכיון דאכל רשחות לא מקרי מכשירין: ב מסרגין. פי׳ מעשין בה חבלים לאכל בה במועד: ג אין מפסילין. פי׳ גודלין (בית יוסף כ״ח): ד מותר למעד. לצורך המועד עסי׳ ש״ב ס״ה: ה קסרי. פי׳ לקמט שקורין קרונגלי״ן בל״א (תגודה) כפיפיל״ו ור״ל״ו אם אינם מחפשטין בסלוכסן אסור לעשותן ואל״כ אסור לקמט הענק שקורין קאלנ״ר בעבי׳ המיוחדים לכך עסס׳ תקי״ב: ו אסור לתקן. אע״פ שיתקרעו יותר אם לא יתקנם אסור דלא מקרי דבר אחר אלא כמעיקר הדבר נפסד אבל בשביל מעט חוסמת קלקול לא (טור): ז אע״פ שיטוי. אבל הדיוט אל״ל שיטוי כמ״ש ס״ה (ריא״ז סס): ח שצריך לו בגד. תיטוק שמולד בחג אסור לעשות לו בגדים חדשים במועד למול אותו דליכא מסוס כבוד אבוי דיכול לברכו בשירלים (ריב״ם סי׳ רכ״ו): ט אומן. כל מי שיודע להתיפה מלאת מחט בבת אחת או שיודע לבנין אחרת בשמה חלוקו מקרי אומן (סר״אם ועור ע״ם):

תקמ

(א) ואינו עוה בעיטו. מסמע דהטיח בעיטו אוכן וק דבפרק הבוכר את האומנין דף ק״ל אמרינן בשאלה המשכיר בית לחבירו המשכיר חייב בדלת בגגר ומבטל ולכל דבר שהוא מעשה אומן אבל דבר שאינו מעשה אומן הבוכר ואינו בבריאתה הבוכר חייב לעשות גגר סולם ומעקה ולהטיח גגר דהטיחה היא מעשה הדיוט דכאן הוא הטיחה מעשה אומן שעושה אותה עם מלאכת הבית מס״ל״כ עם אחיטו עוש״ל אם הבוכר לחוד בגגל״ל ויש ללמוד מהמשכיר לעשות סולם ולהטיח בח״ם וחייבו לעולך המועד דלא אמר לעולך המועד לא אחר לעשות מעשה הדיוט כמ״ש ס״ל סי׳ ש״ב ותיתה לי אלא הביאו הסוס כאן: (ב) ניר הדלת. הוא מה שנחסקים בתחתונה הקורה הוא מה שעל הפתח שמחזיר בו הדלת: (ג) וכן כך וכו׳. מסמע דאפי׳ אם לא ייבשו כדי לאחוה בחמה מותר לעשות הטפילה פי׳ עדיה בעיטו שישמור חומו ולא יבקע הרמב״ם לחד דין זה מלא בבריאתה דדבה בר שמואל דמתיר ביעות הגשמים וכרים דבריאה אחרי הגשמים מטר וכרים אחרי הגשמים אבל אם לא אחר לאחות בחמה דלא מלה מלה אפי׳ ביעות הגשמים כיון שאפשר לאחות בו במועד אפילו ביעות הגשמים ע״ל: (ד) החמר ריחי׳. פי׳ אתמו׳ שמגלגל הריחי׳ (ה) שנסבר במועד. ול״ל דלא דאיתי בס״ד בגירו ומתחה בו אם נסבר אמר״ע מרי דהתם הבקר גדול הוא ולא כיון מלאכתו במועד דלפי הגרלה דגם כאן יש היתר אפילו נסבר אמר״ע אם לא כיון על המועד כיון שמוכך אוכל נפש הוא:

תקמא

(א) אסור לתקן. מלכשיו הקרועים בעור כתוב ולא אחרי דסי דבר אבוד מרי יתקלקלו אם לא יתקנם דלא מקרי דבר אבוד בעיק הדבר נפסד כמו שכתב זאיתיו כו׳ אבל בשביל מעט חוסמת קלקול לא מקרי דבר אבוד מלא מעשה אומן דאם מין קרועים ומקלקלים הרבה דאחר לתקן דהוי דבר האבד אבל נפסד כמו ניר הדלת כסי׳ תקמ״: (ב) וכן אסור לחבר לעל״ום לתקנם ס״ה בכל מה שאסרו בח״ה ליעל כמ״ם סי׳ תקמ״ג דבל מה שאסרו לעשות אסור לחבר לעל״ום לעשותו: (ג) ולא מהני לתקן לתפור ע״י שיטוי כו׳. בח״ה ס״ו כתב בזה ותיע״ב דהתיקון מהגדולים מדרשות הר״ן ל״ל שהר״ל כתב לו בח״ה ובכל אלו שלא סיוקר כתב בח״ה הכל לו תפס הקולמס בין גדול ואבל כמו בכל מקו׳ ונראה לו׳ דאחר כך כשסיכה בשעת בתיקון ואחר אע״פ שלא אחר ברוחה שכתב כדין עכ״ל מכאן היה משמע להתיר ולחפור ג״כ בכה״ג

תקמב דיני בנין וסתירה בח״ה. ובו ח סעיפים:

א בנין אפי׳ כל שהוא אסור ואם נפרץ גדר נגתו (אם כתחל לחיתו) א שניטו לחיתו (מרדכי פ״ק דמ״ק והגהות מיימו׳ פ״ח) בונתו מעשה הדיוט ירחיינו שפניח אבנים זו על זו (א) ואינו שח בטיט ואו נוזר אותו בקני׳ וגום׳ וכיוצ׳ בחס וכן אם עשה מעק לגג בונה אותו מעש׳ הדיוט אבל כותל חצר הסמוך לרשות הרבים שנפל ב בונתו כדרכו ואם היה נוטה ליפול סותרו ג בפני הסכנה ד ובונתו כדרכו: הגה ואפילו אינו נוטה רק לחצר לו למנוע מותר לסתרו מפני הסכנה ולמוזר ולבנותו וכן בשאר דברים לתיקון לפיקה לסכנה בונה וסותרו כדרכו: (בית יוסף בשם ר׳ ירוחם נג״ו)

ב ה מותר לישול בשושית שבבית:

ג מדקים שבנה מותר לסתמן ביד ובריבל אבל לא בכלי אומנות:

ד ו (ב) ציר הדלת והפתח (והמגעול) (נמרח) (ס״) והצנור והקורה ובין שהם של עץ בין שהם של ברזל שנשברו אפילו מע״ם יכול לתקנ׳ בלא שינוי מפני שזה הפסד גדול הוא שאם יניח הפתח פתוח ודלתות שבורות נמצא כאבד כל מה שבבית: (ולכן מותר ובנבד אלא יכוין מלאכתו במועד) (רבי ירוחם):

ח מותר לבנות ז מעשה הדיוט אבוס שתאכל בו הבהמה:

ו מותר לבנות מעשה הדיוט ח אצטבא לישב או ליתן עליה:

ז ט תנור וכיריים שאפשר שייבשו ויאפה בהם במועד עושין ואם לאו אין עושין אותם: (וה״ה עמיית קדרות ואלפסין מרי בכהאי גונא) (כ״ל ספ״ק דמ״ק והמגיד פ״ח) (ג) ובין כך ובין כך בונים על חרס של תנור ועל הכירה הטפילה שלהם:

ח נוקרים את הרחיים ופותחים להם ״עין (פי׳ נקב שעושים בחלא כרחיים) ומעמידים אותם ובונות אבני המים של רחיים וקוצצים צפרני (ד) החסור של רחיים:

הגה ומותר למרך סכין במועד וסכין (ה) ר״ מנסבר במועד מותר לעשות חמרת: (המגיד פ״ח)

תקמא דיני ארינה בחול המועד. ובו ה סעיפים:

א מותר לעשות מצורות רגים מערבה שהוא א מעשה הרוח אבל לא הארונים מחושים שהוא מעשה אומן:

הגה ומותר לתקן הפחילות לגרות בחול המועד דמעשה הדיוט הוא: (נ״י פרק הלן מגלחין ור׳ ירוחם כ״ל ח״ה וכ״ל)

ב ב מסרגין (פי׳ הוא כעין הארינה אלא שנסרגים יש ריוח מה בין חוט לחוט) המסוכות אבל ג אין מפסילין חבלים בתחילה:

ג ד מותר למעך בגדי פשתן בידים אחר הכיבוס כדי ללבנן ולרכבן אבל אין עושין ה קשרי בתי ידים מפני שהוא מעשה אומן: (ומותר להחליק הבגדי עם הזכוכית כדרכן מהיל״ו לעולך המועד) (סמ״ג ור׳ ירוחם):

ד ו (א) אסור לתקן מלבושיו ומנעליו הקרועים (ב) וכן אסור לומר לעכ״ום לתקנם: (מיהו ז ע״י שינוי מרי לתקנם אלא לעולך המועד) (ר׳ ירוחם):

ה ומי ח שצריך לו בגד במועד אם היה הדיוט ואינו מחיר באומרו מלאכת הדי זה עושה אותה כדרכו ואם היה ט אומן מחיר הדי זה עושה אותה מעשה הדיוט דהיינו שיעשה תפירות רחבות ותפירה אחת לסעלה ואחת לכטה כשיני חכלב:

הגה וכל אדם יחמיר על עצמו לתקן בשינויה (ג) ואלא מפני לאומן לתקון על ידי שינוי אחתות המתו בידו אלא בשינן שינוי הכיבר: (מ״ה סימן נ״ו)

(ז) דלא לאסתי עמרא. פי' שלא לעשות חוטי שתי מלמר וכתב נ"י ערוה"ר ל"ב ט"ו"ל לאחרים כין בשכר כין בחנם דהטעם משום דפסקה בש"ב אבן שתיה וכן משום שהתות יהרסון וזה שייך בכל נוטרי: (ח) שלא לקרא החלם כו'. לאו דוקא ממש אחר ט"ב דהא כתב בספר' תכ"ום ב"ב דתון מקדשין אחד במולא"ב לו בשאר תעניות אלא כאן אחר עד יום אחר"כ: (ט) ומותר בחומץ של יין. דאיסור זה הוא כיון דלר' מ"ם נ"י בשם תשובה תשבוטית ובסדר מן היין מותר בחומץ יין כמ"ש נ"י ר' מ"ר ס"ל לאוסרה ברלה כיון דאיתא שם דטדר מן היין ונעשה אותו יין חומץ אסור כו' ל"ל כן הוא שאסור בזמן זה מחומץ שנעשה מיין בזמן ההוא אבל אינו ברלה כן דשם הוה היין עלמו אסור מלר אסור מדר דרביע עליו חשא"ב כאן דאין האיסור אלא משום שמתה וכחומץ ליכא שמתה אל"כ נמשך האיסור עלמו לאיתר וגם בנשר לדין התלמוד מוכרח כן בעור מנ' שאח"ז דמותר אחר ג' ימים הוא משום כחומץ דכאן ולא ראיי' דאלו מותר בתבשיל של בשר כמ"ש אלא אותו במדר מן הבשר ויין זה אלו גם התבשיל שקיבל מתמו עשם אסור וכמ"ש בי"ד סי' רי"ז אלא אותו כמ"ש ודומה כאן לטדר בבשר ויין שהם דמותר בתבשיל שם בו עשם יין וכ"ש דמותר כאן בנתערב יין בתבשיל אע"פ שיש בו טעם יין כללא"ד פשוט וכ"מ בכל בו שהביא בי' בסי' זה מטעם שבתבתי מבואר דבימים אלו מותר ברוטב של בשר כמו בטדר מן הבשר בי"ד סי' רי"ז: (י) תר"ח עד התענית. נפ' בתרא דתענית פליגי ר"מ ורשב"ג ר"מ ס"ל דאיסור כיבוס והספר' מאלד התענית ורשב"ג ס"ל דאיסור כל אותו שבת פי' שבוע ופסק הכא הלכה כר"מ דאיתו אסור אחר התענית אפי' באותו השבוע וכתב רש"ל שבת פי' ל"ד דיש בשום מהגין אלא לאכול בשר באותן ג' שבועות ומוסיפין עד שבת נחמו כאשר כתוב במנהגי' דלא שפיר עבדי כיון שעברו הטעמי' שנאסר בשבילו בבשר ויין ושיש ועוד נראה דאפי' בת מ"ל לאחמי' עד השבת כרש"בג דלא יאות עביד כדאית' פ"ק דברכות אר"מ אני הייתי נא בדרך והייתי לקרות כדברי ב"ש וסכנתי בעלמי אפני הלסטים מ"ל ר"מ הייתי לאוכל בעלמך שעבר' ע"ד כ"ה ופירשו התו"ס שהחמיר על עלמו לעשות כב"ש וכ"ה נ"כ מחירין לעשות כב"ש להעות ולקרות מ"מ אחר שבת לכוין עלמו לעבור ע"ד ב"ה אפי' הוא בת לאחמי' חייב מיהת ה"ה לאן דקבעו הלכה כר"מ והוא בת לאחמיר כרשב"ג שנקרא חומרא שמלעבר ש"ש נכדי עכ"ל ואין דברי הרב ברוריים בזה דהא כתבו התו"ס בתשובה הר"ר שמעיה ח"לכה"ג בני קריאת שמע אף על גב דמן הדין יצא בדיעבד כיון דל"כ"ה אין נכון כדאי' בתחני' כדאי היתה לחוב בעלמך אם מה בש"ש נכ"ה לא עשה ולא כבו' עכ"ל א"כ לא היה ר"מ רצוי לעונש אלא אלא שעשה כדברי ב"ש מה שאינו נכון לב"ה מה שאין כן בפלוגת הר"מ ר"ש דלא עבד כלום לר"מ בתה שעשה כרשב"ג גם מו"ח ז"ל חולק על הש"ל מה מעשה אחר ע"כ ודאי אין על החמיר בזה שום עון אשר תעשה אין נגע"ר שהחמיר אסור לומר שהוא חש לדברי רשב"ג דבזה נראה בחלק על פסק הרבה ח"ו אלא שחמיר לעלמו דרך לפנים משורת הדין אלא אחר כלום: (יא) מותרים בתבשיל כו'. בשמוך נתבאר לאף ברוטב של בשר מותר:

כל

ו כ אכלים חרשים בין לבנים בין צבועים בין של צמר בין של פשתן אסור ללבוש בשבת זה. (ואלו מתחירין כא מרחם חדש ואילך):

ז יש אומרים שאסור לתקן בגדים חדשים כב ומנעלים חדשים בשבת זה כג יש להחמיר בזה כראש חדש:

הגה וה"ה דאסור לקנותן וכן אותן שרגיל אסור לעשותן לאחרים בין בשכר בין בחנם (תה"ד וכ"י) כד וכהנו לבקל בזה אבל אם יזדמן ומפורסם שהם לאחה של עכו"ם סרי (תה"ד) וכן כהנו לאתה כה לאותבים עכ"וס לתקן כלים חדשים מוך זמן זה כלי מיהיו מוכני' לאחר התענית ומיהו טוב למעם בזה בתקום לאפסר דלא בדיף מפסר מעם ומתן דמעמיטין:

ח יש' הגשי' הגהיני (ז) רלא "למשתי (פי' לסדר ולעורוך החוטין שהולכין לאורכו של בגד) עמרא מרעייל אב מנהגא (והוא מלמדן אז בשתי אלו בערב) (ומהגין (ח) שלא לקדש החדש עד אחר ת"ב) (מסרי"ל ודעת עלמו):

ט יש נוהגים כו שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בשבת זו: (ט) כז (ומותר בחומץ של יין) (תנודה ומהרי"ל) יש שמוסיפין (י) בראש חדש ער התענית יש שמוסיפין מי"ז כתמוז:

הגה כח ומלגיעים מראש חדש ואילך הסכין של שחיטה (דני ירושה ני"ל ס"ג והגהות מיימוני) אחין שהשיבי לם לצורך שנזה כגון לחולה אז שבת אז מילה וכיוצא בו:

י יש מי שאומר שהנוהגים שלא לאכול בשר בימים הנזכרים כט (יא) מותרים בתבשיל שנתבשל בו בשר יאסורים בבשר עוף ל ובשר מלוח ודיין חוסס ומותר לשתות יין הבדלה וברכת המזון:

הגה וכיוצא להתמיר אלא לשתות יין בברכת המזון ולא בהבדלה (תשובת מהרי"ל סי' ק"ו) אלא נוהגים ראי לחיוק ולהסקים לליבת חיבוק מותר בעלמו לב לשתות הבדלה ובשבועות מלוה בעון פילה ופדיון הבן לג וסיום מסכתא לד וסעודת (יב) מירוסין אוכלים בשר ופותים יין

כל

אחרים דביכר שהם של עכו"ם שרי עמלו בהג"ה: כ כלים חדשים ל"ל שדבר לבנות הבגדים בתבבא ח"כ הוי מעוטפין ואסורין מדינא ותה"ל נהגו איסור בבגדי שבת דאמ"ש שלבשן מהם שבתות עדיין ניהולם ביכר:

כא מר"ח ואילך. והב"ח כתב דאחור מי"ז בתמוז ואילך דהא אין מברכין שהחייט בת"ם סי"ז ולזה מ"ם שם דשבת שרי לטרך שהחייטו א"כ מותר ללבוש חדשים בשבתות שבין המצרים אבל מר"ח ואילך אסור ללבוש אפי' בשבת א"כ מיירי שקנה בגד מתוקן כמו שהוא וצריך שהחייטו בשעת קנין קודם יז בתמוז דאז מות' ללבוש בין המצרי' אבל מי שקנה בגד שאינו מתוקן ונתן לאומן לתפור מבגד בשעת לביסה עמ"ש סימן רכ"ג ס"ד:

כב ומנעלים חדשים. וה"ה דאסור ללבשן (תנודה הגמ"ת):

כג ויש להחמיר. ולענין לביסה דעת הרב"י לקבל מנוס דעמס איסור הענין בת"ם ס"ח מנהגו אלא לאחתי עמרא מנוס שבטל אבן שתי. וכל תיקון בגדים הוי בכלל זה דהאחי' הוי תחילת המלאכה כ"מ בת"ה וכב"י וכתב בד"מ דאמנעם זה אפילו עושה לאחרים אסור ומשמע בת"ה אפי' עושה לאמו בשוק אסור אבל לעמו' חיטין מות' אאינו בכלל זה עכ"ל: ונ"ל שמותר לעשו' אותן שקורין קרולין שאורגין בעצים דלא בגד הוא ועשה: כד ונהגו להקל בזה. משמע דאפי' לישראל נהגו להקל ומיירי שנתקן לו קודם ר"ח אבל אחר ר"ח פשיטא דאסור ניתן: כה לאומנים עכ"וס. הע"ג דבכיבוס אסו' בת"ם סס"ג סיימו לפי שמוכר בגמ' לאיסור מלא"כ בבגדים חדשים ופעמם לפי שעדיין אינן שלו ולא נקרא שמו עליו וכתב בהג"מ דאפי' בע"כ עלמו שרי לעשות בגדים על ידי עכו"ם לצורך ניסואין עמ"ש בס"ב: כו שלא לאכול בשר. ל"ל דמיד שהתפללו הקהל ערבית כמ"ש אחיד לא התפלל עדיין אסור בבשר ויין וה"ה בר"ח לדיד ועוד ש"ס ורש"ג ורא"ש ס"ב ובטור סימן קי"ט וב"ד סס' שע"ה ויש מנהגין אחר שקיעת החמה: כז ומותר בחומץ. עיי"ד סי' קכ"ג דאין אתו בקיאי' אינו מקרי חומץ מ"מ הכא כיון שאינו אלא מנהג בל שבני אדם מנהגין לשתות מפני חמיצותו מקרי חומץ לחזלי' אחר לשון בני אדם עסי' ר"ס ד' וב"ד סי' רי"ז: כח ב"ד סי' מקבל עליו בפירוש שלא לאכול בשר מי"ז בתמוז ועד ט"ב אסור גם בשבת ואריך הטרה עכ"ל ולכאורה נראה דכל הנודר אדעתא דמנהגא נודר ומותר בשבת וכמ"ש סי' תקע"ב מיהו בסס"ח דנדרים משמע דאסור ע"ש בר"ן מ"מ ל"ל דבל שלא הוציאו בלשון נדר אלא בלשון קבלה בעלמא מותר בשבת ערסי' תקי"ח ובסעוד' מלוה נ"ב מותר: בח ומנהגינו בסכין ועני' סי' קי"ז אסמותר לחתר בשתות וכמ"ב: אין שוחטין עני' בתבלותם חל ע"ב ביום ה' מותר לשחוט אחר חצות לכבוד השבת (ב"ח) אבל בתבודהם כתב הטעם דמר"ח עד התענית נזרי' דלמא אתי למיכל מילה אבל ביום התענית לא שייך למיגזר ח"כ לעולם ערי עסי' תקנ"ו ס"ו וכ"ל דבמדינתינו שהעכו"ם אין אוכלין בשר ביום ו' וז' ואין לא יתמלא קוני' לבשר עריפה לכן מותרים לשחוט ביום ד' דאל"כ ממנעו ולא שחטו וכ"מ מתה"ם ס"ד ועסס' תל"ז וסי' תקנ"ד סכ"ג וכן מ"כ מי שאינו לו לאכול מאכלי' אלב יאכל בשר עוף שלא היו מקריבין מתנו קרבן וגם אין שמתה אלא בבשר בהמה (ב"ח): כט מותרין בתבשיל. דלעמורי קחכונן וכא אלעער ועוד דדמי לנודר מן הבשר דשרי בתבשיל כמ"ש בי"ד סי' רי"ז ס"ט וכ"ל דשמותן של בשר דינו כבשר עלמו ואסור לאכול תבשיל שיש בו שמותן אלא בבשר בהמה (ב"ח): לא לתיקון. משמע דמותר ליתן לתיקון בשר ויין בשבת זו דמעיקרא לא נהגו איסור להחמיר בתיקון ולוקח בתיקון שאינו מתיקון איסורא אלא ע"כ ליכא בזה איסורא ובהגמ"ת כתב מהרא"ק הגיה לבנים הקטנים לאכול בשר בע"פ בחל בשבת אחר חצות עכ"ל ממשמע דס"ל לבדולים אסור ולקטנים מותר והא דכתב בשבת אמר דמעשה היה בשבת שבאחר להם מסעודת שחרית בע"ל: לב לשתות הבדלה. אבל ב"ה יברך בשיר (מהרי"ל) עסי קפ"ב: לג וסיום מסכתא עיין ברמ"א סי' קי"ט ובית ש"ב ס"ק פ"ז סל"ד וכתב הר"ש פ"ז סל"ד ומהרש"ל דגם לגתר מלוה עושין סעודה ומ"ש סי' תקס"ח: לד וסעודת מירוסין. קשה דהא כתב בס"ב דאסור לעשות סעודה מירוסין וכתב הש"ב בבנין הש"ע שמלא בספרי דווקא בגדולים שמתקו סעודת מירוסין עכ"ל אבל במקומנים איתא ג"כ סעודת מירוסין ודוחק למתוק כל הספרים והב"ח כתב דבמתין לו אחה וכנים שרי

באר הגולה

עטרת זקנים

ו ומצנעין פר"ח סכין של שחיטה כו' כת' מורי בב"ח סי' שיש לוכבשן שזה גן הגיע לשוחטן ולמכור העורו' מר"ח ואילך ורוצה ליהנם לגרים לנהרן נראה כיון דישראל אסור לטוהרן כהגיא בעיז עיקוד שיש בהן פרשות אסור ובל שאסור לישרא עצמו אסור לומר לגוי לעשותו בשלו כ"ש הכא דסופו להגורת ממנו אסור לעשות סחורות בגבילות ושרפות בם"ש ביאר סי' קי"ד עי' כמשאת בנימין בס"ב ח"ר כתב להתיר ענין זה עיש שגם בנו הגאון מהר"ר אברהם שרא ביה נתא והוא עצמו הורה לו ע"ש: ובמקום דליכא תינוק כו'. אבל לברכת המזון אין לשתות בעצמו אפי' במקום הלוקא תינוק משום דלרע א"ב"ח אין צריך בוס:

פרי חדש

סימן תקפו

מ"ח ס"ב נחמ רסב"ב מסם נסדות כנר תירן הרא"ש דנקט כבי מתם סמם מתם מהגו בו מיטור עמם בני מיתחזו הזוקע נידו ודרשה לפתן ונלתן ונלא יתחרו מהוך ידו הוא הוקע ומ"ת ח"ב מוסר מל עיר הנלחמת ומוסר מל עבדים מל מ"ר ישראל אף מל גב בכתחתי מיעמרייהו ליתבטרו מקא ליכא למיחר מתוך ידו הוא הוקע ומ"ל דמ"ר בעיגן מיעו מלא מתחו מכתחו מכתים מיעו מ"ש כדי שלא יתחרו מתוך ידו הוא הוקע ומתוך: ומ"ש ובשבשרין ובכו' כן נראה מיקר דהא בריאתה מהתא מקרי מהמת כין לתעלה כין לתמה ומשד לתלי ניתום לא ולי לתים בדמב"ן ז"ל בבי ניתו ומה דמשמע דמיעו מהמתום מהתמום דאיכא הפסק בין מיו לבוטר ומ"ש מלא הרמ"ק המוסר המין ומכה בו והקמ"ן פמל

(יב) כל הפייכים לסעודה. כרתה פי' כל מי שהיה הולך בזמן אחר לסעודה זו הן מתחת קורבה הן מתחת שבועה אחר' מתברר"ל לא אירע מילה לו פדיון הבן וסיום מסכתא הסן סעודות מצות שבבית הב מוחר לקרואים שם בבר ויין דוקא קרובים מתחת קורבה הן ריעות הכל ה"אוכלים שם רק לשתות ובלא"ה לא היו אוכלים ס"ל מצות הבית בעבור ומיהו שבת שחל ע"ב בחוב' לא יאכלו אלא בני מצות רק מנין במצות ויש מקילין ומהרי"ל אחר בשבוע שחל ע"ב כל הפייכי' לבני' מוחרי' כו' כל"ל ואח"כ כתב בשם מהרי"מ בחרדכי גדול דהתיר לכל הקרואים לאכול בבר כו' ואילולא דברי הל"ל היה ל"ל היתר לבתרי בסעודת מילה ורחייה מדהשבחן בפ"ק דמ"ק דף ע' שבלמה דחה תענ' ל"ב בשביל בנין ב"ה ומילו שבת דוחה בנין ב"ה אלמא שבת עדיף מבנין ב"המילה דוחה שבת ח"כ כ"ש שמילה תדחה תענית של בבר ויין שהוא אינו אלא מנהב ובהי שתעניה ע"ב דוחה סעודת מילה שנזדוזרו"ל אפי' על פריס ורבים בשביל בבוד בית אלקינו מ"ת בדבר זה שאינו אלא נדר בעלמו ואע"ג דאינה שם שהוא ישרא דוחנים מעבר דשמא טרף הדיוט אסור כאן לא שייך לומר כן דא"כ יהיה אסור לכל אפי' לשייבים לסעוד ע"כ נראה דהחיקל בדבר זה בסעודת מצה לאכול שם כל הקרואים לא הפסיד ופך מנין

מצומל' שכתב רמ"ח כתב בהג"מ דהיינו טוסף על הקרואים ונראה פי' דהיינו הקרואים שהם קרובים שהם פייכים בולאי להסעודה: (יג) תספורת שבוע זו. "נראה דס"ה נטילת לפרנים לחסור בשבוע זו אבל קודם לזה מותר אפי' כפי מה שנהגו לאסור בתספורת מן י"ז בתמוז בת"ש דמ"ל בס"ד מ"מ נטילת לפרנים קיל מזה כמ"ש לענין אבל בי"ד סי' ש"ן דמותר בתקום מצות גבי אבלה"נ כאן אין לחחמיר בו בתענית המנהג בכללו"ל: (יד) אבל לא בספרייס. כתב מו"ח ז"ל דזה דוקא בשבוע שחל ע"ב אבל קודם לזה מותר בתכשיטו תכיות הפייכי שלמו ל' שלו באותן ימים דמותר בכיסום והספורת: כתבו. התו' בפרק בתרא דתענית דף כ"ט ותע"ג דשלמו מסתיה דר"י דכלי פשתן מותר לכבס במועד מ"מ החמיר לנו מורי רש"י לתת סדינים שלנו לכבס אותם בשבוע שהיה בה ע"ב קודם התענית אבל הוכיח דתוכ"ע בה' בשבת מותר לכבס ולספר מחצות ואילך מפני כבוד השבת דאין להמתין עד ע"ש מפני עורת השבת עכ"ל והקשה ב"י דבר תימה הוא להתיר לספר ולכבס בע"ש עכ"ל ותו דבהדיא תניא אל להיות בה לפניו אסור לאחריו מותר ואם אינו ותו דבהדיא תניא אל להיות בה לפניו אסור לאחריו מותר ואם אינו ליומתי' דבו ביום עצמו מותר ותו דנבי אל להיות בע"ש קתני אם לא כיבס בה מותר מן המנחה ולמעלה ומסיק לייע עלה אחרי וכ"ש בשאל להיו' בה דודאי אסור בו ביום אפילו לאחר מנחה ול"ל דמה דשרי התוספ מחצות ולמעלה הייני ביום ד' שהוא עד ב"דהא הניא בחל בה לפניו אסור ותו דעפי"ם להחמיר אחר חצות מקודם חצות הלכך אין לסמוך על הורת"ו ול"ל ותו"ל הסכי' להך מ"ל שכתב הב"י והא דתניא לפניו אסור הייני אלא לכבוד שבת ולא דק דבהדיא זכר שם בברייתא במקו' שמותר לכבס הייני מפני כבוד השב"ת ב"מקו' האסו' אסור אפילו לכבוד שבת ולעו' לקמן ובן הוא בהרבה דברים ובזה ניחא קושי' ב"י למה אמרו דמותר לאחריו ולא אמרו דמותר לכבוד שבת כאן לגמרי ותי"ב בע"ש לייע לקמן ובן הוא בהרבה דברים ובזה ניחא קושי' ב"י למה אמרו דמותר לאחריו ולא אמרו דמותר לכבוד שבת כאן לגמרי ותי"ב בע"ש לייע כיון דמותר ביום אחר ממילא מותר ביום אלפניו אחר חצות דלא אין החומר כ"כ עליו והקילו לכבוד שבת כאן לגמרי ותי"ב בע"ש לייע מכיי"מ דכיבס בע"ב עצמו לק"מ דהתם היה אפשר לו בה כדאי בברייתא שם חל להיות בע"ש מותר לכבס בה' ולא כיבס אבל בחל ע"ב בה' א"ל לו לכבס ביום ד' אין אחר מן המנחה ולמעל' לייע עלה אחרי נראה דעיקר לעותת דאחרי כיון דהיה יכול לכבס בה' אלא לפניו אסור בלל אפי' לכבוד שבת אלא בה' כדאי' שם בברייתא אל אין עליו חטא במה שכבסם לכבוד שבת אחר חצות כי א"ל לו קודם לזה ודומה לזה אחרי' גבי נטות במועד דכל שהיה אפשר לו לגלח קודם המועד אסור לגלח במועד ואם לא היה אפשר מותר לגלח במועד וה"נ מתם כן ואם כן הורת"ו נכון ומסתבר אלא דמ"מ לדידן אין להקל בכך כיון דאנן מחמירין בפי' ביום העשירי כדלקמן ע"ב פשיטא אחין קולא בע"ב עצמו אל לכבס אותם: (טו) ויש ליזהר בדרך למרחוק בשבוע שחל בה ע"ב לכבס לו ב"ש לכבוד שבת אפי' לכמה שבתות שהוא ברוך כיון דאחר הירא ר"ת בערב שבת ל"ל מהעיסו לו. עפי' תקס"ב דהם נריכים להסליס התענית ע"ש: (יו) ויש מקילין בתפיפת הרחם. כתב מו"ח ז"ל לא הוא ר"ל לא אי' שהרי לעשה שכבר נתפשט המנהג עכ"ל א"כ הבו דלא לסוסיף עלה דדוקא בע"ש שהוא ר"ת שאינו שבת אל חזון לא הוא ר"ת שאינו שבת אל חזון לא הוא ר"ת שאינו שבת אל חזון אבל בע"ש שהוא ר"ת אינו

לו וכתבו עתה שון יש ביהו עכ"ל וכל מי שרגיל כל הסדר להיות סדר מב מקומר שהיינו: ובסדר שרי (מע"מ בסס ס"ה ולבוש) ובכתבי האר"י אחר תפי' בשבת ונ"ל דאם ח"ל ז"ן בתמוז בשבת וכדרתה מוחר כ"ע ועש"ד ועשה האיסור ל"ל כיון דהוזן ההוא אין שורעוטת אין לברך שהחייינו לגמרן הוה אכל אין הטעם מפוס אחיבו דהה לא מהיבו שאכל אסור לברך שהחייינו: מג ולא יחמיץ המעוס: אז הברכה (מהרי"ל) ואע"ג דפסרוהה פרי חדש מחמיץ הברכה מ"מ כיון שהבו להתמין עד שעת אכיל לא מקרי מחמיץ הברכה עפ' רכ"ה: מד שלא יחלא: ולרעת המחירי בשבת נ"ל אנס בשבת אינו במחלא ואם יקחהו בחול ויסמרהו לשבת יתקלקל כגון עוגדגדניות קטנות: מה מד ועד ע': בחיכה רבתי איתא מסוף ד' עד רחים ע' ובנצח רבתי איתא מרחים ד' עד סוף ע' ובכוונות האר"י בתב שיתאכל בימים ההם אחר חצי היום ויבבה כמו חצי שעה:

תקנב א מחטע בשתיתן שאם היה רגיל לשתות ד' כוסות יסתה ג': אין לשתות שכר (מהרי"ל תגוד' רס"ל הג"מב): ואם הוא חרש חלש שרי (מע"מ): ב "ולנים: כתב בגל"ן שם"ם הוא ול"ל ונדייס ולוחק לומר שנפל טעות ח' בכל ספרי הרב"ם והש"ע והג"ח ועוד דהא בחבו הג"ח מחדיקא שרי ואי ס"ד דמיירי בנדיי"לתה יהא מוח הא בשר הוא בשר הוא כמ"ש ס"ד סי' רי"ם ח"ו עוד דהו' שלהן מלבי ומחתה הוא לחים ועמ"ש שבי' תקל"ז: ג בשתי קדירות: פי' אח' בלילהו עכנה"ו בלילהו רבה אבל אם אינה בשוה אין קפידה לבשל בב' קדרו: ד שדרכו בכך: ל"ל שרוב הם עיסים מוחנים בללי: ובנים בחפוני כמו שדרך לטנן עיסה בבלים אבל דגים אסור לטנגן בבלים כיון שרוב הפעמים מבשלין אותן בלא בלים בח"ם בשר ובל כיון בזה ובתב ס"ל לאסור לביבו ממולאים בגבינה: זה עדשים עם בנים ל"ל דוקא שדרכו בכך כל הסנה בח"ם ס"ג ובעור בתב עדשים או בנים ס"ב הלבוש:

קסיס

לפעמים מפני שעורה בעשקין אז מפני הלעיה גם עכשיו אסור לעבול: מב מקומר שהיינו: ובסדר שרי (מע"מ בסס ס"ה ולבוש) ובכתבי האר"י אחר תפי' בשבת ונ"ל דאם ח"ל ז"ן בתמוז בשבת וכדרתה מוחר כ"ע ועש"ד ועשה האיסור ל"ל כיון דהוזן ההוא אין שורעוטת אין לברך שהחייינו לגמרן הוה אכל אין הטעם מפוס אחיבו דהה לא מהיבו שאכל אסור לברך שהחייינו: מג ולא יחמיץ המעוס: אז הברכה (מהרי"ל) ואע"ג דפסרוהה פרי חדש מחמיץ הברכה מ"מ כיון שהבו להתמין עד שעת אכיל לא מקרי מחמיץ הברכה עפ' רכ"ה: מד שלא יחלא: ולרעת המחירי בשבת נ"ל אנס בשבת אינו במחלא ואם יקחהו בחול ויסמרהו לשבת יתקלקל כגון עוגדגדניות קטנות: מה מד ועד ע': בחיכה רבתי איתא מסוף ד' עד רחים ע' ובנצח רבתי איתא מרחים ד' עד סוף ע' ובכוונות האר"י בתב שיתאכל בימים ההם אחר חצי היום ויבבה כמו חצי שעה:

תקנב א מחטע בשתיתן שאם היה רגיל לשתות ד' כוסות יסתה ג': אין לשתות שכר (מהרי"ל תגוד' רס"ל הג"מב): ואם הוא חרש חלש שרי (מע"מ): ב "ולנים: כתב בגל"ן שם"ם הוא ול"ל ונדייס ולוחק לומר שנפל טעות ח' בכל ספרי הרב"ם והש"ע והג"ח ועוד דהא בחבו הג"ח מחדיקא שרי ואי ס"ד דמיירי בנדיי"לתה יהא מוח הא בשר הוא בשר הוא כמ"ש ס"ד סי' רי"ם ח"ו עוד דהו' שלהן מלבי ומחתה הוא לחים ועמ"ש שבי' תקל"ז: ג בשתי קדירות: פי' אח' בלילהו עכנה"ו בלילהו רבה אבל אם אינה בשוה אין קפידה לבשל בב' קדרו: ד שדרכו בכך: ל"ל שרוב הם עיסים מוחנים בללי: ובנים בחפוני כמו שדרך לטנן עיסה בבלים אבל דגים אסור לטנגן בבלים כיון שרוב הפעמים מבשלין אותן בלא בלים בח"ם בשר ובל כיון בזה ובתב ס"ל לאסור לביבו ממולאים בגבינה: זה עדשים עם בנים ל"ל דוקא שדרכו בכך כל הסנה בח"ם ס"ג ובעור בתב עדשים או בנים ס"ב הלבוש:

קסיס

יז יעוב ליזחר מב מלומר שהחייינו בין המצרים על פרי או על מלבוש יאבל על פריון הבן אומר מג ולא יחמיץ המצוה: (יז) (וכן בפרי מר מלא יחלא אחר ע' בתב מות לברך ולאחלו בין המצרי'): (בסימן ותב סי' קס"ג ותשובת מהרי"ל):

יח צריך ליזחר מי' ד' בתמוז עד ט' באב שלא לילך יחידי מה מר' שעות עד ט' שעות (מפוס שבסס קעב מרירי שולבן) (יח) ולא יבו חתלמידים בימים ההם:

תקנב דיני ערב ט' באב: וביי' בסעיפים:

א יערב השעה באב לא יאכל אדם בסעודה הפסקת שאוכלה אחר חצות בשר ולא שתה יין ולא יאכל שני תבשילין:

הגה א ואם מתפקים אחרים (עור וב"י בסס תוספות ביוקא) מעעע בסתיימן מתה מרגיל לפחות וכן לא יאכל אחר סעודתו לגון ופלים דברים שנוהג בסס בסתר מנים כלי מיתנגן בפרטים: (מרדכי)

ב אפילו בשר מלוח שעברו עליו יותר משני ימים ולילה אחת בובשר עופות ב ודגים ויין מנתו דמיינו שאין לו יותר משלשה ימים נהגו לאסור:

ג אפי' בשל מין אחר ג בשתי קדירות מיקרי שני תבשילין זוכן יש להחמיר וליזהר משני מינים בקדירה א אלא אם כן הוא דבר ד שדרכו בכך בל השנה כגון אפונים (מיגי זרעוני ובלע"ז לוגיריי) שנותני עליהם בצלים יובי צים והבשיל הנעשה מדבר שנאכל כמות שהוא חי מקרי תבשיל לענין זה:

הגה ואין מילוח כיון בלי לתבשל לענין זה: (מרדכי הלבות ט' בלב)

ד יסותר לאכול פירות כשהם חיים אפי' במות מינים:

ה נוהגים לאכול ה ערשים עם ביצים מבושלים בתוכם שהם מאכלי אבלים:

הגה

לב"ע לבן ל"ל דגיר' דגים הוא עיקר משום לחיבה דוכתא דדגים בכלל בשר הוא כמ"ש ס"ד סי' רי"ם ח"ו עוד דהו' שלהן מלבי ומחתה הוא לחים ועמ"ש שבי' תקל"ז: ג בשתי קדירות: פי' אח' בלילהו עכנה"ו בלילהו רבה אבל אם אינה בשוה אין קפידה לבשל בב' קדרו: ד שדרכו בכך: ל"ל שרוב הם עיסים מוחנים בללי: ובנים בחפוני כמו שדרך לטנן עיסה בבלים אבל דגים אסור לטנגן בבלים כיון שרוב הפעמים מבשלין אותן בלא בלים בח"ם בשר ובל כיון בזה ובתב ס"ל לאסור לביבו ממולאים בגבינה: זה עדשים עם בנים ל"ל דוקא שדרכו בכך כל הסנה בח"ם ס"ג ובעור בתב עדשים או בנים ס"ב הלבוש:

קסיס

תקנב בטור הביא דעת רחבי"ה דמ"ם בגמרא בעע"ב לא יאכל בשר שהוא בבלמים הטעם מפוס דבבלמים בתיב שמחה וכיון שעבר עליהם אינו בלמים ליה בה מפוס שמחה ואמרי' מי גביבן סורר דאינו חייב אלא בבשר שהוא בבלמים שיבו שמחה ומחמיר בדבר' ון ניאח אפילו תבשיל של ערש". קה הבבים מיבו לא אבלנו אפילו תבשיל על ערשים בעע"ב אלא אם כן בא בשבת ע"ש רק ראוי להחמיר כר' בר אושעיא שהיו מביאין לוסף הריב במקה ושותה קיתון של סים ע"ב ג"ל שנשעים זה מאוסר בהג"א מאכל של דגי בעוד הפסקת מפני שהוא מאכל של בבוך שעולה על שלחן מלכים ושהה:

פרי חדש

סימן תקפו

כיון שלון הפיגוי בא מחמת ד"ה אלא מבר עמוו של סורר בל הקנות נשרין: סטי"ו בשר ותפילו לבתחילם מה הוקמין בו בחוכבת בירוכמתי ובן בהני בבר בלמיל: כ"ה: גם ותוכו לך ה"ר ניסו ותב בתקום בבחת פם בסול בלא בתקו בגם פם בשר ניסו ובב מנמני' בסול מנחון הם בבחום קולי מנחות בסים בסול ותם נתו בבר ובתב בין ול בתקום בגחת בה מוכי בשוכר לבב פנתי בתב בם פני קרי בגחת פם והבב הוא בתנון מן הבוכי עמוו קרי בלא בתקום בגחת פה דלינא לפרוכי בוה בפחות לבחרי הון

עפרת זקנים

תקנב א ואף מבשקים אחרים בר' בוב אחרים בר' בוב סהרש"ל בש"ת מי ל"א בשם אגורת שאין לשתות שכר בסעודה הפסקת ע"ש ואין נוהגין בן וכל זה לאן אפש"ל אבל מי שהורגל לשתות שכר או הוא אדם חלש שרי לשתות שכר (רש"ל) ב ובש' עיפ' כו' ב' בתן ה' סוף הענה חיל אעיפ' ישמתוך הלכה מפשטע רשות לאכול בסעודת הפסק' בשר מיות אן בשר עופות ודגי' כו' מ"ם אין נכון לעשות כן ואיסורא עמ' אמאמשים אר' תורש הורה' אסר ע"כ וצ"ע כי הלוא פשוט שאין בשר דגי' בבלל בשר ולא מצאתי בשום אחר בהאחרונים שבתב דגים הם בהדרם א' ברים לא הביא בהעתק דברי הג"א דגים ואפשר שר"ל שכל מאכל משובח אסור לאכול בסעודת הפסק' כמו שאוסר בשר כל מאכל שהו' דרך בבוד חוכן הפעם שאין לאכול שני תבשילין לדברי הרי"ן ניאח אפילו תבשיל של ערש". קה הבבים מיבו לא אבלנו אפילו תבשיל על ערשים בעע"ב אלא אם כן בא בשבת ע"ש רק ראוי להחמיר כר' בר אושעיא שהיו מביאין לוסף הריב במקה ושותה קיתון של סים ע"ב ג"ל שנשעים זה מאוסר בהג"א מאכל של דגי' בעוד הפסקת מפני שהוא מאכל של בבוך שעולה על שלחן מלכים ושהה:

פרי חדש

סימן תקפו

כיון שלון הפיגוי בא מחמת ד"ה אלא מבר עמוו של סורר בל הקנות נשרין: סטי"ו בשר ותפילו לבתחילם מה הוקמין בו בחוכבת בירוכמתי ובן בהני בבר בלמיל: כ"ה: גם ותוכו לך ה"ר ניסו ותב בתקום בבחת פם בסול בלא בתקו בגם פם בשר ניסו ובב מנמני' בסול מנחון הם בבחום קולי מנחות בסים בסול ותם נתו בבר ובתב בין ול בתקום בגחת פה דלינא לפרוכי בוה בפחות לבחרי הון

רמה מהרריצ שפיין "כפ"א ס"ק ב' ודגים כתב בנ"ץ שם"ם הוא וכו' דגיר' דגים הוא איקר משום וכו' יולי נראה דלא קשה מדרי דהבי"ר בש"ע קאי אסעיף הקודם שבתב ולא יאכל ב' תבשילין ועל זה קאמר אפילו בשר שעבר עליו יותר ב' ימים ולילה א' ובשר עופות ודגים מיין ג' גרו ולילה א' ס"ם נקרא תבשיל לענין דין דש"ב ראסור בשני תבשילין ומצטרף להיות נקרא תבשיל בענין זה אף שיענין בן סורר ומורה לא מיקרי מאכל כראי' בנני' ס"ב ס"ד שני תבשילין דש"ב פקרי מאכל ' ואח"כ מאסר ובשר עופות והיינו ג' כ' קאי דאפ' לו שהיה בשר עוקה או דג' סוה"ו בלוחים ב' ימים ס"ב נקרא תבשיל לענין זה ראם רוצה לאכול עור תבשיל אסור ולא יאכל ב' תבשילין וק"ל:

באר הגולה

ן קטיס וקרים (פסח): ז ע"ג קרקע · דלוכן אינו מיסב ואוכל ולדיון לא מכבר הספסלים אלא ע"ג הקרקע (ת"ה): ח וא"ל לחלון · דאין אכילה ותה שיושבין בקרקע הייט כדי שתהא הסעודה אכילה (ת"ה) ולכן כל דמותר ליסב אחר הספסל על הספסל: ט

ויש נוהגים לאמול בגדים ן קטיס שבת נ"ב מלבל אגליס · (הגהו מיימוני פ"ס):

ו מי שאפשר לו לא יאכל בסעודה הספסקת אלא פת חריבה בסלח וקיתון של מים:

הגה ויש מתפיריס לשבל אחר אכילה פת בפסר ונאכלו על מס ויברם בפלגן ונופר:

ז מנהגו לישב ז על גבי קרקע בסעודה הספסקת: (א) ח (ואין צריך לאחלן מבעליו) (הגהו מיימוני ורמב"ם פ"ו וכ"י):

ח יש ליזהר ט שלא ישבו שלשה לאכול בסעודה הספסקת כדי שלא יתחייבו בזיכון אלא כל אחד ישב לבדו ויברך לעצמו:

ט (ב) יוכל זה בסעודה הספסקת שאין דעתו לאכול עוד אחריה ו סעודת קבע וכשחוא אחר חצות אבל אם היה קודם חצות או אחר חצות ודעתו לאכול אחריה סעודת קבע אין צריך ליזהר בדברים הללו:

הגה ומיהו בכל גניות תעכנו לאכול סעודה קבועה קודם מנחה ואח"כ מתפללין מנחה ואוכלים סעודה מסקת (מהרי"ל) ג ונוהגין להרבות קלת בסעודה ר"ל בזמנם כדי שלא יצא עליהם כתענית הוסיל ופוסקים מבעוד יום כמו כיום כיפורים ויש קלת רחוים לזה יב מפרש מיהו מי שיוכל לסגף עצמו ויודע בעצמו שלין בתענית מוזק לו מיהו רבני מיהו מי שיוכל לסגף עצמו ויודע בעצמו שלין בתענית מוזק לו ומתפיר על עצמו נקרא קדוש כן נראה לי:

י לאם (ג) חל השעת באב באחר בשבת או שחל בשבת ונרחה לאחר השבת יג אוכל בשר ושותה יין בסעודת הספסקת ומעלה על שלחנו אפי' יד בסעודה שלמה בעת סלכותו (מיהו צריך להפסיק מבעוד יום) (סמ"ק):

יא מי שקבל עליו תענית שני וחמישי כל יומות חשנה טו ואירע ערב תשעה באב להיות בשני ישראל על גרמו או יז ילוה תענית ופורע:

הגה (ד) והגאונים כתבו דמתענה עד אחר חפלת מנחה ואוכל יח סעודה הספסקת קודם גיאת שבת (הגהות מיי ומרדכי ות"ה סי' ע"ה) וכן נוהגין והוא הדין מי שמתענה תענית חלום (מהרי"ל)

יב אין אומרים תחינה ערב ט' באב בסנחה משום ראיקרי מועד: (יאוסה הוא שבת אין אומרים לדקדק): (מהרי"ל והגהגים):

תקנו דין

שמתה לאחר אף שם ביטול טעם קנון אזלי לאחומרא כיון שיש עכ"פ טעם יום שמתה ע"כ אסור בע"כ חוך מיעוד סלמים וכתן בבאר עוקם יש טעם ואין שמתה אזלי ג"כ לאומרא ואין סיחר אח"ת שאין טעם דסיינו בסר אחר מיעוד סלמים דיבטיל בגדול מגמלו דברי העור נכוים ואף אמין ל"מ לדיון דאסור לנו כל בסר מ"מ יש ל"מ דלטעם העור דאולי לא בחר טעם וכעי סגלת יפתה ויסכת חורבן הבית ע"כ אסור בסעודה הספסקת אפילו בסתיות מי דבש שקורין מע"ר אי יין ערף אף שאין בהם פתחה מ"מ כיון דמסכרי יש בהם חפצ חה ע"כ אסו לדע העור כנגע"ל וכן ראיתי בחשוב רש"לסי' ל"ח דאוסר אפי' סכר כל שאינו רגיל בכל סעודה בסכר או שהוא אדם חלש: (א) וא"ל לחלון מבעליו והא דבעינן ישיבת קרקע לא מעטם מבעלים הוא אלא מלת מעוט אחת אם הוא סעוד עכיים ואפילו דאין כיסר הספסלים אלא בזם דהא לדידן כל הסבנם אין אוכלין בהיסבה אותה הסעודה הוא כמו תענית קודם קטור אחת שדיין אין מבעלים: (ב) כ"ז בסעודה הספסקת כו' הרמב"ם כתב מיעוטו לא אכלנו אפי' חבשיל של עדשים בעע"ב והעור הבית זה ואח"כ כתבו"ן בסעור הספסק כו' ומשמע לשון הרמב"ם הסעודה הספסקת דוקא ותמהני מאי רבותי' דאם אכל בסר מאכלים עוביים הסעודה הספסקת לא יאכל תבשיל ול"ל דהוא לא אכל כ"ל כמו שאינו עוביים שאוכלים קוד' מנחה סעודה קבועה ואחר תפל' מנחה סעודה הספסקת אלא סעודה ת"ל לבד אכל והיא היתה הסעודה הספסקת ועל אותה הסעודה שהיא קבע אבל לא אכל אפי' תבשיל עדשים אבל קודם לזה החיטו קודם חצות אכל הרבה תבשילין · וא"ל העור בשם הרמב"ן ומשמע בה שאין דעתו עוד לאכול אחריה סעוד קבע אף על פי שדעתו לאכול אחריה ערבי לא כשו שבעתם בין הערבי אוכלי בסר ושותים יין ומשחברין ואח"כ אוכלים ערבי כדי להפסיק באכילה שאין בה בסר ויין על"ל · וכתב רש"ל בתשוב סימן ל' דהא דנקט רמב"ן בסר ויין לא דוקא משום בסר ויין קרי לה בין הערבים אלא הרמב"ן מיירי לפי הגמ' שהיה מותר בבסר ויין קודם סעודה הספסקת מ"מ הא בין הערבי אוכלים מעדנים בלי ערל ולאכול אח"כ ערבי וה"ה שאר אכילות שעושין מיני עוגות כמו לחם מטעות בארגיטו כו' ואותה אינו גדול עונש חבשות בפרב ליודעי תורה ע"ל · וכן מסיק מ"ח ז"ל דכל הא שיש לא יאכל אחר סעודה ברבוי תבשילין שהם שאוכלין אח"כ סעודה הספסקת בפירות על הקרקע הא אכילת ערבי ובעל כפם שאינו רוצה לשנות הסדר אבל שכתב בהגהות ש"ע ירבה בסעודה קודם חצות עכ"ל: (ג) חל ע"כ בא בשבת כו' כתב רש"ל סוף דבר דבשבת אין לעשות אכילות כלל רק מה שהגהים לארחו אכילות בענין הבגדים שאין מבאים בכלל כי אם הכחוצה משום עונג שבת ע"כ · ולענין חפיפת הראש עכי' תקנ"ח: (ד) והגאונים כתבו כו' · נראה דהם סוברים דאין לשנות התענית ולפרוע מעטם שנכתוב בסמוך דסיינו לאכול לאחר ביום זה ולפרוע אח"כ ח"ל הם סי' הם ע"ב בשם א"ז יחיד מקבל עליו תענ' ב' בשני ויכל מה עושה לסעוד ב"פ אסור מפני נדרו אלא סועד פעם א' ערב יכול אחמת תפלת מנחה ומתפלל מנחה דקי"ל מתענין לשעות ומתפלל מנחה תפלת תענית ואח"כ סועד עכ"ל

וקי"ל

דגה מדרי"צ שפיין

"בס"א סקי"ב מסרש"ש אינה וכו' · אבל בירושלמי הגיה וכו' · הגה נ"ל דגם בפרש"י ל"ל הפ' בסת שאפר רב מן רחוה אבל כל מאכלים אינו הפירוש כל מאכלים · אלא כל מאכלים · והיינו כל מאי דהוה צריך לאכול ד"ת בעמר ה"ל ארבע כוסות הגהות הגרון נ"ל ראין להביא ראי' כלל מהסרש"ש ת"ל דהא יש לדיק"ם ש"ש אחר שאוכלין ושתין ומשחברין בסעודה ס"ב · דשמעק בפעודה רש"ל עמר ה"ל דוקא בסעודה ס"ב עצמו מיירי בשעת מקרש שני דאז היה ש"ב לישון ולשמחה כראיתא בגם' דר' ה רפ' ה"ד מקשה כתיב צום וכתיב לשמחה ומתרץ רש"ל בעמר ה"ל ש"ב בשעת מקרש שני היה ס"ב לישון ולשמחה וא"ל לישון ולשמחה מה"ל ס"ב לישון ולשמחה ס"ב היה לזכרון לעניים קינו אכה אשר נתיסר קרא הגביאות וקינו, על חורבן בית ראשון ואמרו הם בבית שני הקינות אף שהיה ס"ב לישון ולשמחה ס"ם

תקנג דין סעודה המפסקת ו' ובו ב' סעיפים:

א [1]אף על פי שאכל סעודה המפסקת מותר לחזור ולאכול א אא"כ קבל עליו כפירוש א שלא לאכול עוד היום:

הגה [2]וקבלה נגד ב מינה קבלה אלא צריך להודיעו כפשוטו: (נ"י בשם תו')

ב [3]תשעה באב לילו כיומו לכל דבר ואין אוכלים אלא מבעוד יום ג

ובין השמשות שלו אסור כיום הכיפורים:

הגה ד (א) ב ומותר כרחיצה וסיכה ונעילת הסנדל עד בין השמשות [ר"מ מבע"י] (מ"מ כ"י): ד ומותר ומיהו נהגו כהגין ה לתלות מנעלים קודם שיתחר ברכו ואם הוא שבת [רש"ל ברחיצה] ומבע"י מנעלים. ו לתחר ברכו מנהגה שלים לבור סמוך(ס) קודם ברכו (הגהות מיי') ואחר"כ רק אומר תתלה המנעלים וכו' (מנהגים בשם מהרי"ק) (ב) ונהגו שלא לעשות בתרב תשעה בתב מתלות ואיתר כי אם בדברים המותרים בתשעה בתב ג ולכן אם ז אל בשבת אין לומרים פרקי אבות (מהרי"ל ומנהגים) וכן לא יפייל ערב תשעה בתב:

תקנד דברים האסורים בט' באב ו' ובו כ"ה סעיפים:

א [1]תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה א ונעילת הסנדל ותשמיש המיטה ואסור לקרות בתורה נביאים וכתובים ולשנות במשנה ובמדרש ובגמרא בהלכות ובאגדות משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב ב (א) א [2]ותינוקות של בית רבן בטלים בו אבל קורא הוא באיוב ג ובדברים הרעים שבירמיה ואם יש ביניהם פסוקי נחמה צריך לדלגם:

ב [3]ומותר ללמוד מדרש איכה ד (ב) ופרק אלו מגלחין וכן ללמוד

סעודה המפסקת וכ"כ מע"מ בשם הגאונים כלה שתיה לאכול רק הבשל של עדשים בלא שומן עד כאן לשונו ומומרת בעלמא היא דהבשל ה' מרי לכ"ע ומיהו צריך שיהכלנה סמוך לביאת השמש עסי' תקס"ב ס"ב ולכן מוטב שיאכל על נדרו:

תקנג

א אלא לאכול עוד מעמע דאם אחר הריני בחטאי לאחר מותר לאכול היום אבל בעור ונשוסקי מעמע מיד מקבל התענית אסור לאכול עוד וכ"ם סי' תר"ח ועסי' תקס"ב סי"ח: ב מינה קבלה. והב"ח כתב דהוי קבלה לכן עוד להתנות בשעת שעודה המפסקת: ג וכן ערב יום טוב אסור כו'. אבל מ"ל לאוסיף [ר"מ מבע"י] (מ"מ כ"י): ד ומותר [רש"ל ברחיצה] (נ"ח דלא כרש"ל בתשו' סימן ל"ב): ה לתלות מנעלים. קודם שהולכין לבית (מהרי"ל) עסי' תר"ל: ו לאחר ברכו. ואחר שלא יעבר בהם בידיו ועסי' ד' סי' תוס"ח: ז אל בשבת וכו'. א"כ קי"ל אם אל בשבת שאסור ללמוד כל המעשה אסור ללמוד כל דבר מדין ללמוד בשבת כמו שנעלה מהם כמ"ש סי' תקל"ד סי"ע. ובתשו' מור"ם סי' לטבלין כתב אם אל ע"ב בשבת מותר ללמוד דתשמיש נופא מותרת יתירה היא והכו דלא לוסיף עלה עכ"ל וכ"ע שלא הביא דברי רמ"א מיהו בתשו' מהרי"ל כתב וז"ל ע"ב שאל בשבת אסור ללמוד אחר חצות כמו בחול עכ"ל מעמע דקודם חצות מותר וכ"ל העע"כ יען שבדמה כדאה ואין לו דין ע"ב ברק דין עע"ב ומ"מ לענין תשמיש מתמרי אבל בל"מ הביא בתשו' מהרי"ל עע"ב שאל בשבת וכ"ה בסמיי תשו' מהרי"ל וז"ל אין רחיה מעם ובכ"ה מתיר ללמוד בעע"ב שאל בשבת אסור לבעלמו אם אל בשבת וכ"ל להתמיר בשניהם דהא יכול ללמוד דברי המותרים בע"ב וכן אמכחן בם' שקרא ר' במגילת איכה בע"ב שאל בשבת עמ"ס סי' תקל"ו ס"ד:

תקנד

א ונעיל הסנדל. ואסור לנעול סנדל כל היום (הגאוני') ור"ח בתב יהא בנילוי מי שעושה א"ת כל אלו כל היום (תניא וס"ל ומהרי"ל וכ"ח וסל"ה) אך אותם ההולכים בין העל"יום ועוסקין במסחר ומתן אחר חצות אותן מותרים לנעול ומהם למדו כלם להקל ויש למחות בידם: ב ותינוקות וכו'. ואפי' דברים הרעים אסור ללמוד עם התינוק דעיק' שמחת התינוק בתה דיודע לקרות אע"פ שאינו מבין אבל תינוק שמבין מה שהוא אומר ללמוד עמו דברים הרעים (נ"ח) וכ"ל דאסור ללמוד כלל עם אחרים כמ"ש בי"ד סימן שפ"ד ע"ב רק מותר ללמוד לו התורבן דאינו אלא ספור דברים ומסבר הלב של תינוק:

ג ובדברים הרעים. וכ"ל דרשות של עכ"יום אסור לקרות עמ"ס סימן תקל"ח ס"ב: ד ופ' ואלו מגלחין. אע"ב שיש בו כמה דיני מנהה ומותרים מות' ללמוד דלא עדיף מאבל דדוקא בחילות התמידים חמיר ע"ב מאבל אבל בחילות שאינו מפורסם כגון לבנות ביתו לבין עצמו ע"ב קיל

תקנד

(א) ותינוקות של בית רבן בטלים. ורחה פשוט דפ' חיובו ואחר דברים המותרים לגדול מותר ללמוד גם עם התינוקות וכאן לא אסרו אלא הלימוד שהקטנים לומדים בסדר שלהם דהייגו חומש ונמרות וקמ"ל דאף שלגב דיש נער קלת בלימוד עמהם ור"מ אל בגמרא דמותר לשנות בתה שאינו רגיל ואע"ג דלא קי"ל כוותיה היינו בלימוד עצמו אבל עם התינוקות ה"א דשרי קמ"ל דאפילו הכי ליבטלו מזה אסור של התינוקות בלימוד אין הטעם משום שהם שמחים דודאי אין להם שמחה אלא משום המלחה שמחת בר"מ שלומד עמהם כנ"ל: (ב) ופ' אלו מגלחין. בגמרא פליגי ר"מ ס"ל דקורא ושונה בכל מקום בתקום שאינו רגיל מפני שלגר הוא לו ור"יאוסר אף בזה ואלכתא כוותיה ונרגיל לתת

באר חגולה

לעסוק בשם בהוסכמות ותנינו הרמ"ם וכן בתב הרי"ף לגבין תענית נגבור שפובבת פנעל יום בפ"ם דתענית דמגילת פ"ם אבל דפסחי גרע ("פירוש מפני בפירוש): דבריתא תענית לי לבריני יבוגים פס הבנות מיהוני המנשים בשם הכל בו

עטרת זקנים

תקנג א אלא א"כ קבל עליו בפירוש. כי אמר אסור לו לאכול גם אסור נמי לרבינו ולסוך כמו בשר באב עצמו (ביה) ויש ס"ל שאפי' קבל עליו להתענות ס"ם מותר לרחוץ ולסוך רסרת שקיבל קבל ולא קבל אלא אסור אכ"ל (בהרש"ל סי' צ"ב) דבגדרת בלבד אינה קבל ויש ס"ל דהמנהג היא שאם קבלה ביב הוה קבלה ואסור לו לחזור ולאכול (מורי בביה) ב ומותר. ברחיצה וסיכה כו'. הינו כשלא קבל עליו בגל אבל אם קבל עליו התענית אז יש שני דעיבר ל' נולין אם הל בשבת כו' מותר ללמוד קודם חצות אם הל בשבת (ש"ת מהר"ם מלובלין סי' צ"ם ספר בנסת הגדול) דגן מרבי רקיא בהגה דאם ס"ב בא' בשב מותר ללמוד בין דאיסור זה אינו אלא משום מנהג דין שנאסר בתשעה באב שחל בשבת מה שאסור בשב"ב שחל בחול אבל שנאסר בעשיב מה שנוגע בעשיב שחל לחזה בשבת מה שנוגע בעשיב בשבת בחול אין סברא והסנהג בכל הקהילות שא"ל פרקים אפ' בשת עשיב בשבת וכ נהגין ע"כו

תקנד

א ותינוקות של בית רבן כו'. ואפי' דבר' רע' נמי אסר ללמוד עמהם משום שהם שוטה מבינים בשב מה שוטה אינם בפיהם ועיקר שמחה בשה שיודעים מה שהם לומדים ע"כ אין לחלק בין בין דברי נחמות לדברי רעים ע"כ אם התינוק מבין מה שהו אסור מותר ללמוד עמו דברים רעים יש מי

פרי חדש

סימן תקפו

ביינו מבחוץ סוף להתחת בפה תגל קפס דמיינו ניסבו הכ הבחון ונו' ותיבה מיתר דפסיפת דאין קולו מהבה בבגיל ניבוי כל דמו שמשם מגל פין ותינמרין לתמוחיגן דלא חיתה דהוי בתן סוכר בתון סוכר ע"ב ותחתי לי מחדין ניסבו הכ מבחון יגמין דלא הוי בתן סוכר בתון סוכר ביגל דלא מחתם סמני בהפניבי עורף מל תמינון

קיל עפי כמ״ש הרמב״ם בהחולץ הכל ליסא וליתן בסלפה ולחי אסור (חסו מהרי״ל סי׳ רכ״ט): ה ע״י הרהור. תע״ג דהרהור לחו כד״ר כמ״ש סי׳ ס״ב. אתי הכא דעיקר טעמא משום שמתה והרהור איכא שמתה (מהרי״ל סס) וכ״ל דמה״ט אסור ללמוד אחו דרוש אוקביא ואיתיה אפי׳ בדברים הרעי׳ מפני שמתה היא לו וגם אסור להורות הוראה אם לא לחולה הצריך עכשיו כמ״ש בי״ד סי׳ שפ״ד ס״א דהוראה הוי כהרהור כמ״ש סי׳ פ״ה ואסור לדון דיני פטומות דדין סייטו תורה מיהו אם אין הבע״ד יכולין להמתין עד למחר שנאמר לדרכם אסור דברי דסוי׳ כרבי׳ גריכי לו:

ו מותר לקרות וכו׳. בפיקא מוסגין שא״ל תתליים ואיר הייתור רק למתקרתו אומר של אחם ושל היום (לבוש) ובמדינה זו מהגין לאחרה בתפלה אע״ג דאסור בת״ל כל היום ל״ל. דס״ל כיון שאומרם דרך בקשה שרי לאומרו בתפלה ומה״ע וקילין בתפילין בתפלה: ז לחזור ספרם. ל״ל דהייטו חזן הקורא מותר לו לחזור הפרשה קודם שיקרא לו מיירי בע״כ שחל בשבת ראו אפי׳ יחיד מותר לחזור הפרשה כמ״ש ספסי׳ רפ״ה ועפסי׳ תקל״ג: ח שוברות וכו׳. מי שהיה אסר דיעה ונתרפא מיום הל יום מותר בבשר ויין כל יתר הסבוע ולא יתעל כע״ב (מהרי״ל): ט חיה כל ל׳. כתב רש״ל בתשו׳ יולדת בשבת ב אב חייבת להתענו בע״ב עבדתה דדוקא תוך ז׳ פעור אבל אחרו׳ אפי׳ אתרה בריכה אני חייבת אח״כ חולה קלת עכ״ל וז״ל ד״מ מיהו בב״י סימן תקל״ב משמע דיש להתענות אחר ז׳ וע״ש בס״ע ס״ן דמשמע דלא תתענה ובלבוש סי׳ תר״ב כתב דתתענה וכ״כ בהג״מנ סס. והב״ח כתב דמדינת שרי לאכול ומ״מ בבר נהגו להתענות כל זמן שאין לחם חולה״ה ונתרפא מלידתן ואף בג׳ לומות אחרים נהגו להתאחר עכ״ל דנהגו בהוג מיהו בע״ב עבדתה יש להקל עפסי׳ תקל״ב ס״ג. נהגות קלת יולדות למנוע מבשר ויין מן. בחב ואילך ובכן עבאותו היו נכנסו הערב יום לאכל הקנא כדאי בעוד: יא עבילה כו׳. וכו׳ ותרחון ותחוף עע״ב ולמוצאי ע״ב חקנב חופפת מעט דבעי׳ סמוך לחפיפה עבילה (ב״יחו׳) ועפ״ז תקל״ח סי׳ ובי״ד סי׳ קל״ט ס״ד: יא אם היו ידיו מלוכלכות. בשיר המבשלות ונריכים לרחון הבשר מותר (ע״ג): יב פגירבו. ל״ל שהולך בחול להקביל פגירבו בשבת דבחול אין חייב להקביל פגירבו ח״ב נהי דחיוב ליכא בחול מ״מ מצו׳ איכא וכ״מ בחגיגה: יג בחזרה מותר. דאם יהא אסור לחזור יתנגע מלילך לדבר מצוה: יד לשמור פירותיו. תפני הפסד תמון: טו ואינא מתענגת. עד שאין בה טופח להתענות כ״מ בב״ח: יז נעילת הסנדל. כתוב בס״ מטפסי שמוחל בתי שקיים שקלחן תחופין עור אסור לילך בהן עפי׳ קב״ח ס״ה וב״ח הקשה לילך דרך רחוק יחף אבל בסאולך לעדה סמוך לעיר אסור לנעולו״ה לבית הקברות עכי״ר ספ׳ אח״כ יש מיעורפא אז בין העב״וס: ול״ל דכשיבא על הענלה אז רוכב לריך לחלוץ אפילו בדרך רחוק: יח בתוב ביאוריס. ואע״פ שמסכירין קלת חביות לעב״וס ועב״וס עוברים שם אסור (רש״מ סי׳ י״ט) וכ״ל דאם הרבה עבו״ם עוברי׳ שם מותר: יט עם אחתו. ואפשר שלא יגע בה כמו בי״הב (ד״מ) וכ״ל דבריהם יש להקל עכי״ר סי׳ שפ״ט:

ללמוד פירוש איכה ופירוש איוב:

נ יש מי שאוסר ללמוד ה ע״י הרהור

ד ן ומותר לקרות כל סדר תיו ופרשת הקרבנות וסשנת איתו מקומן ומדרש רבי ישמעאל:

הגה (נ) ומותר ן לחזור הפרשה בתענה בתב: (מנהגים)

ה ח עוברות וסניקות מתענות בע״ב ומשליכות כדרך שמתענות ומשליכות ביום כפור אבל בנ׳ צוסות אחרים פטורות מלהתענות עיאף על פי כן ראוי שלא תאכלנה להתענג בסאב ל ומשתדל אלא כדי קיום הולה: (ועי׳ לסי תקן סעיף ח׳)

ו (ד) ט חיה כל שלשים יום וכן חולה שהוא צריך לאכול אין צריך אומר אלא מאכילין אותו מיד דבמקום חולי לא נזרו רבנן:

הגה (ה) ומיהו נוהגין להתענות כל זמן שיין לחם בעיר נהול מסיה לחזור לסנהה והעיקר לא הפסיד:

ז כרתיצה אסורה בע״ב בין בחמין בין בצונן אפי׳ לחושש אצבעו בכמים אסור:

ח יא לטבילה של מצוה בזמנה מותרת אבל בזמן הזה אין מבילה בזמנה הילכך לא תשבול בו ויכון נהגו:

ט יא אם היו ידיו מלוכלכות בסיס ובצואה מותר לרחוץ להעביר הלכלוך: הגה ואם עשה בריבו אם מותר לרחוץ דיבו כמו ביום כפור ומיין לעיל סימן תרי״ג ס״ג:

י שנושל אדם ידיו שחרית וצריך ליזהר שלא ישול ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו:

יא ולאחר שנינב ידיו ועדיין לחות קצת מעבירים על עיניו ואם היה לפלוף על נבי עיניו ודרכו לרחצם במים רותח ומעבירו ואינו חושש דהוה ליה כמים וכצואה שרותץ בדרכו ואינו חושש:

יב החולץ להקביל יב פני רבו או אביו או מי שנדול ממנו או לצרכי מצוה עובר במים עד צוארו ואינו חושש (ו) ויכון יג בחזרה מותר:

יג ההולך יד לשמור פירותיו עובר במים עד צוארו ואינו חושש אבל בחזרה אסור:

יד הבא מן הדרך ורגליו כהות מותר לרחוץ במים:

הגה ומותר לטרות מפה במים בערב תענה בתב ומולילה מן מסמים טו והיא מתנגבת ומקבת בה פניו ידיו ורגליו אפי׳ אינו עושה רק לתאבון שרי כיון שהיא נגובה: (טור)

טו סיכה אינה אסורה אלא של תענוג אבל מי שיש לו חטטין בראשו סך בדרכו ואינו חושש:

יז נעילת הסנדל דוקא של עור אבל של בגד או של עץ אז של שעם (פי׳ קליפי עץ) ונמי מותר (ז) ויחל עץ מחופה עור אסו׳: אבל ומנודה שמהלכים בדרך יז מותרים בנעילת הסנדל וכשיגיעו לעיר יחלוצו וכן בס״ב:

הגה וכן במקום שדרים בין העכו״ם לא יחלוץ כי אם יח בתוב היהודים וכן נהגו: (טור והגהות מיימוני והגהות מרדכי רפ״ק)

יח יש מי שאומר (ח) אלא יישן בליל תשעה באב יט עם אשתו במטה ונכון הדבר משום לך לך אמרינן נזירא:

יט אם חל ט״ב באב בשבת (ט) מותר בכלן אפי׳ בתשמיש המטה: ויש

מותר כיון דדלו אין מתענין כו׳ אלא כדברי הרמב״ן דהא בע״ב לא תלי׳ בדלו כיון שהוכפלו בו הלרות והוא תוב ואסור אח״ה נהגו להתאחר כמ״ש הרמ״א וכן מוסקמת רש״ל דאחר ז׳ אפי׳ אחרה בריכה אני מתענה אם לא שהה קלת חולה וכן בתשר מהרי״ל: (ח) ומיהו נהגו להתענות. דוה דקאי דוקא אלאחר ז׳ אבל תוך ג׳ אפי׳ אם אחרה אינו בריכה אין להתענות ואסור לה להתענות אחרי מתלבין עליה שבת כמ״ש וכ״ש אחר ג׳ תוך ז׳ כשאומרת בריכה אני אחור לה לתענות כללא פשוט: (ו) וכן בחזרה מותר. הטעם כדי שלא תהא מבטילן לעת לבוא שלא יראה לקיים המצוה: (ז) ואל עץ מחופה עור אסור. שיש לאסור אותן שיש להן בתי שוקיים של עור דהיינו גם מה הרגלים של עור וגם אותן שהן של בגד רק שהשוליים של עור אסו׳ דברי ר״ת ס״ל דהוה שבת זה כיון קיבר אתו ברגל דטוהב ברגל דברים כללע״ד: (ח) שלא יישן בליל ט״ב כו׳. עמ״ש בסי׳ תרט״ו מזה: (ט) מותר בכולן כו׳. דהא איתה בברייתא ותעלה על שלחנו ואינו מוגע בה אלא בכל לגעה ולפ״ג אסו׳ לריחון ידיו בחמין אפ״ז קרוי לגעה כמ״ש סתרי

[illegible]

קטרת זקנים

[illegible]

פרי חדש

[illegible]

(י) וכל הרוצה לעשות עצמו כו' ולא מיחו כיוהרא דהחולה
[illegible] כדשלחנו (יא) על עצמותיו פירש הר"ן דלתיתא
[illegible] עצמותיו ברופים מזוג עצמותיו סכויין כרחוי
עצמותיו מעופין:

תקנה כתוב בטור כתב
רבינו האי אחכל
[illegible] סלו בע"ב מה שהוא
[illegible] כגון רחיצה סיכה
[illegible] אבל תפילין עומד
[illegible] כל היום אבל דברים
[illegible] בגוף אחורי באבל כגון
[illegible] ונעילת המנעל והסרת
[illegible] הראשון בידו אם רגלה
[illegible] על הערב יתפלל ואם
[illegible] להאיר מנהג אבלות מיד
[illegible] ולילי מכין מ"ם דברים
[illegible] ואסורים באבל כגון
[illegible] תפילין הרי נם אבל מותר
[illegible] ואילך עכ"ל. וכ"ה מי
[illegible] לרחוק ולומר דרבינו האי
[illegible] הלכה כרבי יהודה דאמר
[illegible] אבל ב' ימים הראשונים
[illegible] לנעילת תפילין מבני ומני
[illegible] מאחר להניח תפילין ואם
[illegible] מים חדשות תולן ומומע
[illegible] האי דכל ימי האבילות אם
[illegible] מים חדשות תולן ואם
[illegible] אם תלן ז' שלו בע"ב ובאו
[illegible] הדשו קודם שעתדו מבחתין
[illegible] ואחן תפילין אם רגלה
[illegible] מלהניח עד הערב יתפלל
[illegible] רגלה להניחם אחר שעתדו
[illegible] אבלות יניח עכ"ל
[illegible] על פי בת"ם אם רגלה
[illegible] היינו להניח תפילין לן
[illegible] אחר תחלילה הן נפקא לן
[illegible] שאינו יכיחם שנית ומה
[illegible] לעניין אבלות לו
[illegible] ולא בשניהם מותר
[illegible] ולהניחם שנית ואם דקלת
[illegible] אחר דאסור מחמת
[illegible] והך הכחם שנית היא
[illegible] אבלות ולנלע"ד לפרש
[illegible] כתב בית יוסף בזה
[illegible] בתחלת תפילין אחר שבאו אמים חדשות אלא אמם שבאבל בית
[illegible] אסור כר"ן זהו מן הגמלא שהרי בהדיא אחר עולא הלכה כר"ת
[illegible] פי' בבאו פנים חדשות אינו תולן וכן הקשה מו"ה ז"ל על זה אלא
[illegible] דפליגי ר"ת ור"י בחילה הינו אם הוא מחויב לחלון דר"ת
[illegible] מחויב לחלון ור"ם ל' חייב לחלון ואם כן מי שרוצה להאחיר על
[illegible] ולחלון אלי למיעבד הכי דהכי איתא בהדיא אם בדף כ"ת בכתה
[illegible] ולנחת תלה איתיתא עביד בכמ' דברים וא"כ יתבאר דברי רבינו
[illegible] דהכר קי"ל ביום ז' דמקלתו הוא בכולו ובדברים האסורים
[illegible] אסור כל היום עד הלילה וע"כ אמר רבינו האי דבעינן האסור
[illegible] ומחמת אבל אסור כל היום ולא מהני כאן מקלתו בכולו כיון
[illegible] אסור כל היום והיא נופא קמ"ל דבע"כ אסור כל היום מה
[illegible] אבל בדברים שאחרים אחמת ע"ב אחרים מחמת אבל כגון
[illegible] ובפיית המנה אם הסרת תפילין לר"י ור"מ מי שהוא רגלה לעשות
[illegible] שבאבל לחלון תפילין כל ימי האבילות ואע"כ בדברים
[illegible] הא' כיון דמלד אבילו מאחר מיד פי' לאחר שעתדו המנחים
[illegible] ביום ז' זה שהוא ט"ב ויש סברא אחרת כיון דבזה היום יש איסור
[illegible] ע"ב עד הלילה נמשך זה גם להאחרי מחמת אבלות. אף ע"ג
[illegible] אחריתא הוא מקלתו בכולו מ"מ בזה היום נמשך האיסור כל היום
[illegible] רבינו האי הראשון בידו אם רגלה להמתין ר"ל עניין איסור שלו
[illegible] עד הערב יתפלל ויש לו טעם כיון דאיסור ע"ב נמשך עד
[illegible] ה"ג נמשך איסור אבלות ביום זה ואם רגלה להסיר מנהג אבילו
[illegible] אחר שעתדו המנחמים יכול לעשות כן אע"פ שאיסור ע"ב נמשך עד הלילה מ"מ אינו נרחר רבינו
[illegible] שאסורים לו בתחילתו אבל נמלא בכ"מ שמתמעט אסור לאבל כל היום הז' וכ"כ בתשו' מהר"מ מי' תקמ"ט שאסור לאבל עד הלילה:

מדברים שכרבו לעיל תמעט שמתמעט המנה לאבל מחר ביום ז' שאסורים לו בתחילתו אבל נמלא בכ"מ שמתמעט אסור לאבל כל היום הז' וכ"כ בתשו' מהר"מ מי' תקמ"ט שאסור לאבל עד הלילה:

תקנו אומר

כ ויש אוסרין ומחרת המנם דברים שבאבלים מהנ (ד"מ ומהגיגים)
ופסק בשל"ה דאם מדמנים ליל שבילתה בליל שבת זו מובנת ומשמעת
דים נמשך על שבת הראשונה (עש"ת): כא אין אילת שלוש
כתוב בי"ד סי' שפ"ה י"ח דזה מה שאנו נוהגים שלוש מקרי אילת שלוש
שבימיהם ולא דהא בטור שם מבית הרוגו שמתה בהדיה שלוש
עליכם ונם בגמרא אחרי כדי שאילת תמיד לרב שלוש עליך ר'
ולכן אין להקל ולא לאסור ג"כ לשלות דורון לחבירו דזהו בכלל
שאלת שלוש כמ"ש בי"ד שם: כב
לחברו' פי' מ"ח אין מיחין
שלוש זה לזה אבל במרדכי כתב
לחברו משמע כל שהוא חבירו
אפי' אינו מ"ח אסור (כ"ת) ולא
ידענא מאי קאמר דודאי אסור
ליתן שלוש לכל אדם אך ע"ה אמין
יודעין ויכתבין שלוש מסיבין להם
בשפה רפה: כג אלא לעשות
כדי שלא יסיחו דעתן מהאבילות
(הרע"ב פ"ד דשבתים) ובת"ם
פלפל למנות טעם כמ"ש בסמוך
ול"ל למעשה זה גם בלילה אסור
במלאכה דהא גם בלילה מחויב
להתאבל וכ"כרש"י בפסחים דף
ל"ד ע"ב בין הסמוכות שלו אסור
בחילה ובמלאכה ול"ע דבתענית
דף י"ג פרש"י מהכא משמע דכליל
ע"כ מותרים במלאכה ואין איסור
אלא ביום ואין מפרשים הדבר
עכ"ל ומסתימת כל הפוסקים
משמע דאסור גם בלילה ול"
לת"ל דהתם הטעם שהיו פטיים
ויתאבלו להתפלל (עשיתן
תקע"ם ס"ב) ולכן מותרי בלילה
דלא היו מתאבלים בלילה כדאי
בגמרא משל"ב בע"ב אמין אסור
במלאכה ואלא בתנהג שהיתה
אסור אלא מעתה שלא יסיחו דעתם
מתבילות לו משום עינוי ולכן אף
בלילה אסור ולכן כל מלאכה שאין
בה עינוי שרי דאין מסיח דעתו
בכך כלל: כד וכל הרוצה
ואין בו יראת הרוחה אומר
מלאכה אות דלית ליה עסי' תקע"ה: כה אם אפשר בעכו"ם אע"ג
דהוי דבר האבד כמ"ש סי' תקל"ג מ"מ אינו אם אינו מלאכה משום שבת
הוא ושרי רבנן כל מלאכת הדיוט ואינו של טורח אבל ע"ב משום עינוי
הוא כמ"ש רש"י ולכן אפי' אינו של טורח ומלאכת הדיוט אסור.
בקצת פוסקים משמע דה"ל הטעם משום דאסור מלאכה הוא ולהכי אם
אינ"ע עכו"ם מותר לעשותה בעצמו כמו בת"ם (ת"ה): כו דבר
האבד. אם יריד לו עיירות בתים מותר לקנות מהם ע"י עכו"ם וכ"ש
לאחר דהוי דבר האבד כמ"ש סי' תקל"ג ומ"מ אם אינו אבל אסור
(הגמ"ג ומט"מ): והרמ"ם כתב בשם תעני' בתשו' דאיכא פרסום אם אינו
עפי בע"ב מבאבל (ועמ"ם ס"ב) ומ"מ אם לא יכול כיון אינו אבל מנהג:
כז כל העושה מלאכה: משמע אפי' במקום שנהגו לעשות וכ"מ בריש
ורמ"ם ועור ובקיצור פסקי הר"אז דאמקום שנהגו ובתב רק הא
דאינו רואה סי' ברכה ואינ"כ ע"ע לשה אין מזהרין בזה ומ"מ מנהגו משמע
דוקא בשקובע עצמו למלאכה ומסיח דעתו מהאבילות ע"ז. ואפ"ה
אינו אחר לעשות ליתן אחר תנות לא יחשוך בעשקו כדי שלא יסיח דעתו
מהאבילות: כח על עצמותיו. דבעצמות ניכר אם שתה יין אינו
מזון כדאיתא בגמרא (הר"ן):

תקנה א שלא להניח תפילין. משום דאקרי פאר ועטרת משום
דכתיב בגנו אמרתו ומתרגמי בזו פורפירא דיליה:

תקנו הטעם

כ ויש אוסרים תעמים המעה וכנוהגין: (טור בסס ר"י ומנהגים ומנהגים)
כא אין שאלת שלום כב לחבירו בתשעה באב והריזטות
שאינו יודעים ונותנים שלום שאינים להם בשפה רפה ובכובד ראש:
כא יש מי שאומר שלא ילך ויטייל בשוק כדי שלא יבא לידי שחוק
וקלות וחתול:
כב שמקום שנהגו לעשות מלאכה בע"ב עושין במקום שנהגו כג שלא
לעשות אין עושין ובכל מקום ת"ח בטלים כד (י) וכל הרוצה
לעשות עצמו תלמיד חכם לענין זה עושה ואפי' במקום שנהגו שלא
לעשות מותר על ידי עכ"ו אפי' בביתו ופרקסטיא להרוית ולהשחכר
במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה אסור ובמקום שנהגו לעשות מותר
אלא שמבעט שאפי' משנבנס אב ממעט ר"ן פלישא וליתן:
כגס ולא נהגו באיסור מלאכה בע"ם אם מל מלות (מנהגים) ונהגו להתיר
עד מלות בכל מלאכה בים גם מיהו קצת אפילו מעשה הדיוט אבל דבר
שאין בה מיהו כגון הדלקת נרות לו קדירה וכדומה מותרת ולאלוב הפרות טוב
לעשות על ידי עכו"ם כה אם אפשר בעכו"ם:
כג ומלאכת כו דבר האבד מותר כדרך שאסרו בחולו של מועד:
כד כז כל העושה מלאכה בתשעה באב אינו רואה בשמחת ירושלים וכל
מאותה מלאכה:
כה כל האוכל ושותה בתשעה באב אינו רואה בשמחת ירושלים וכל
השתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה כל האוכל בשר או
שותה יין בסעודה הפסקת עליו הכתוב אומר ותהי עונותם כח (יא)
על עצמותם:

תקנה דיני תפילין וציצית בט' באבי ובו בסעיפים:

א אנוהגים א שלא להניח תפילין בתשעה באב שחרית ולא מלית
אלא לובשים מלית קטן תחת בגדים בלא ברכה ובמנחה מניחים
ציצית ותפילין ומברכים עליהם:
ב יש מי שנוהג לשכב בליל תשעה באב מטה על הארץ ישים אבן
תחת ראשו:
הגה ויש לאדם להעביר בענין שבכנו בליל תשעה באב מטה רגיל לשכב בב'
כריס לא יכבה כי אם בחבל (תוספות סוף תענית) ויש בני אדם
מסימים אבן תחת ראשיהם זכר לחרבן אבלתר ויקח מחבני המקום ברחה
החורבן" (פרדכי דמוגד קטן) מיהו עוברות אחיזן יכולין להעביר תינוק
מייבות בכל הלה (תוספות) ומשמע אדם מבכנודו שהבנתתו בתשעה באב בכל
מה שאמר:

תקנו תשעה

באר הגולה

לתוספות ורוש"למי
וכ"ם פוסקים הכל
בו שהבנה פסחים כל
ובהרמ"ג חל לרשמה בתחומה
בהתוספות הבריתות
הבנות לו לבריתות סם
הבריתות סם:
ת"ר בגד בגם
מרים חתיות לבנות
מרדני:

עטרת זקנים

תקנה א נוהגין שלא
להניח תפילין כו' -
ופרק"ש לשואאבר
סקל"ד בראא בר בפנים
הפילין אבר הורת
מאר (כל בו בשם
הראב"ד עיש):

פרי חדש

סימן תקפו
פסול ומה"ם הכלי ונלא
הכלאה ורמ"ב ולא
סהביגו בגלי נבני
יפ"ם ת"ב יש נרבם
הבחתה פם מוקרי ג"ב
בכלביתיה הסאסר בגר
הקנר ובי"ת ת"ב בגינו
ביתו ובכ' מנקבים
הבגרוך לחי מהתם
הינו עשחת הבר בחוד
קול ומב ולגן קול מ"ם
בעינן תבל סחוך לבשת
הבשר לעיקר הקול
מינו יוצת חסם בלת
בגבר קר"ל בפסול כיון
סחבי פיו בזבב ולגן
דרך סחוקעים בגך
ו"ו מחבנן מחר ובעבלת
סיפר הרוכה בדרך
בחוקפי"ו ופי' סגלם בחקי
בבחת פם הות הבגר
בחינן וכיונו לקחני
מבחנן חם בפחבה קולו
וכו' ולגת ת"ב ליפחוק
מבבת בבלת בחקום
בחבת פם ילל דחבת
חבת חבת מחבינבו
ובגרבינבו בדאחרי בפר"
דוחתי ותבם בפ"ק
בקונ"ן בף ו' יע"ם
ובן מוחת בתוסחתת
בקחבי בחם ביחבו ובב
מבבים פסול מבחון
בבר ביחבו בחקום פיו
מו בהוסיף עלי כל
ע"ב הגם בבלן לת
בוכיב דין בלת בחקום
הבחת פם מבבם בבלל
מבחון הות ובם הרחבם
ולל בהחיבו מחיבוחת
ווי הות בבת הפור ב"ם
בלת פיום לחמוים עליו
בסמחיב דין ביפבו ובבב
מבבגלי ובוב ורחבה לי
בלבחם בהיב בבבחתי
לעיל בבפני"ד בל פסבית
פיבור הקיבם בגלת
ביחיר תבי"פי פבים
הבחר ובבחבם קולו
תפ"ם בבר בין בחבת
פיבור בבר בבר בלת
ביחיר בבר ולחמיבן הבי
בבר ולחמיבן הבי
בבר ולחמיבן הבי

תקנו (א) אומר כורא מאורי האש ואין מברך א על הבשמים ב וביל סוצאי השבת באב מבדיל על הכוס ואינו מברך לא על הנר ולא על הבשמים:

תקנו תשעה באב שחל ביום ראשון • ובו ס"א:

א [1]ליל ם"ב שחל באחר בשבת כשרואה הנר (א) אומר כורא מאורי האש ואין מברך א על הבשמים ב וביל סוצאי השבת באב מבדיל על הכוס ואינו מברך לא על הנר ולא על הבשמים:

תקנו לומר נחם וענו בתשעה באב • ובו סיא:

א [2]בתשעה באב א אומר (א) בבונה ירושלים נחם ה' אלהינו את אבילי ציון וכו' וענו בשומע תפלה ואם לא אמר לא זה ולא זה יאין מחזירין אותו:

סגה (ב) והמנהג פשוט שאין אומרים נחם רק בתפלת מנחה של תשעה בתב לפי שאז הגיעה בתקדים אם ולכן מתפללים לו על הנחמה (רוקח ומנהרדם) מי שאכל בע"ב א [3]יאמר נחם בברכת המזון (מהרי"ל):

תקנח במוצאי תשעה באב אין אוכלין בשר • ובו סעיף אחד:

א [4]בתשעה באב לערב ערב חציתו אש בהיכל ונשרף ער שקיעת החמה ביום עשירי א וספני כך (א) מנהג כשר א שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בליל עשירי ויום עשירי:

סגה ויש מחמירין עד חצות ביום וגלה יותר (הגהות מיימוני) אם חל תשעה בתב בשבת ונדחה ליום א' ב מותר לאכול בשר ויין יום ב' [5]אבל ג בליל אסור מפני תחילות של יום: (מהרי"ל)

תקנט מנהגי ט"ב ודין מילה בט"ב • ובו סעיפים:

א [6]חל תשעה באב במוצאי שבת (א) אין אומרים צדקתך בסנהדרין בשבת:

סגה ומבדילין בלילה בתפלה כמאחר מוצאי שבת (הגהות מרדכי הלכות ט' בתב) (וחם שכח מלהבדיל ע"נסי' רל"ד סעיף ב') ומתפללים בנחת ודרך בני מתנים ומנהגים בקריאת מיכה (הגהות מיימוני) [7]ואכל מיכה מנגנה קולו יותר (מהרי"ל) וכשמגיע החזן לפסוק הסיגנו אומרים אותו הקהל בקול רם ותפ"ב מסיים החזן ומחזר הקהל ואומרים הסיגנו בקול רם בזכן החזן: (הגהות מיימוני)

בליל

תקנו (א) אומר כורא מאורי האש: דזה אין שייך כאן ומן מעשה הטבע כמו שיש בכמה מי' וכ"כ כי' בכמה מקומות שיש לברך על האור קודם שקורין לאיכה: ולא הטעם דבלילה מתאור ות"ל דאם שכח לברך אח"כ בלילה כיון שהוא עדיין עליו:

תקנו (א) בבונה נחם: וכתב בלבוש שהוא מעניינה: וכתב בלבוש מנהגו דהכסם טעם ולא בנקו' הקהל שיתאר לאיזו שהוא מקומו שיתחד לו מקומו כו' עכ"ל וקל"ל דהא מבואר ירושל' כיון דאומרים אל' בעבור דבר' ר"ף ורא"ש דבהגו לאומרו בבונה ירושלים אם לא לדת מנהגו שנוהגים אם לא אומרים בכל ברכה ולא אומרים אותה ברכה אומר עכ"ל ולכן חפלה דנחם היא לבנה בתב האמנדרסם שמקומו מקומו ונרא' שיש מ"שכאן וכ"ל בסדר ולעד"ל כיון שמתכי' על דשוחל נרכיו מו' אם כן מי לאומרו במקומו כיון דמשום מנהגו מעין ברכה לאומרו בע"ת הו ברכה מלבד ויש לכל הבקשות שם מקום אם הוא לכל הברכות מעין כל ברכה ועכ"פ לא יחתום בברוך אתה ה' ויש רק ב"ת כמו בעבור ירושלים קודם לנחם כי היא תחילה: והמנהג פשוט שלא נחם מ"מ מתנו דהמנהג לאומר הא"ן נם בסברת מנהגו דהמנהגים לאומרו בע"ת ועי"ן לא כ' רמ"ח שלא לאומרו ומנהגים כ' לאומרו ולא שכתב בלבוש ר"י הנהג שלא לומר בשחרי' לפי שבקרא מעוד מעשה זה אין מפלין ואם חל ע"ב

ה' ל"ח אל תרך אפים ולחנני וק"ו והוא רחוים וכן מהגים עכ"ל ובסדר כ' על דברי ר"י ואין ל"ל הוא מדברי המרדכי ובראש אלין לבשר דהמרדכי סובר דנם אל"ח מוהגי לאמרו ואנן נהגינו בפשטות שלא מ"ח ולא לאמרנו גם ט"ן ל"ח כמ"ש סימן תקנ"ט ע"כ אל"ג גם מעט דשב ואל תעשה עדיף:

תקנה (א) מנהג כשר כו' כמו' כתוב ל' זה ומיים בל"ה הקל"ה הנעם שיהא קרוב לעיני עכ"ל ופי' מו"ח ז"ל דהשיר להשיב כו' לא קאי על בשר לומר דבשר מועש מותר ל"השיב נפש אלא יאכל אפי' מאכלים אחרים רק כדי ל"השיב נפש אבל לא בשר הש"ע שלא העתיק סיום דמלאת מנהג שפירש כן אלא ה"כ ל"ל לכתוב דבר זה להורות דאף באכלו אחרים יתעב ונראה דבעל הש"ע לא אפי' להתיר באכלים אחרים לתעב בהם אפי' מתחה דאין שמתח בלא בשר אלא ס"ק אסור לא יאכל בשר שהוא מנהג אלא יאכל אחרים שהם אינם אלא להשיב נפש ועי"ש בס' תקנ"ט ובכר בתפשט בכל התדיעות הא"ל כן והיינו לעיר מרבעים שנה וקודם לזה היו אוכלים בשר בליל ט' וכוכן הוא בדברי הר"ל בתשובה להגהג כן. וכתב עוד דבעשירי אסור לרחוץ לו לסדר ולכנם אלא בהגהגים ולפ"מ רמ"ח דיש מחמירין עד חצות ולא יותר פשיטא שאין חצות מותר בכל מ"ת בסבסי' תקנ"ט:

תקנט (א) אל"ח לדקתך וכ"ם לידוק הדין אם אירע מת בט"ב וכ"כ רמ"ח בסבסי' ז' ורש"ל בתשו' סי' ל"ב בתב סי' ל"ה וכן מצאתי בהגהגים שכתב אף ע"פ שסתמנהו כך בכ"מ אל"ח אל"ח

תקנו הטעם אין מבדילין מבע"י כמ"ש בסימן רל"ג דכיון דהיבדיל קבלה לע"ב עליה ואסור לאכול שהוא כיום המחרת עלתו"כ הכ"ה בה"ג רמב"ן) וא"כ מסתע בהדיא דמלבנ המחה ולמעלה מוד' הרמב"ן אם קיבל עניו המעמית אסור לאכול שהוא כיום המחרת עלתו"כ הכ"ה בסימן תקל"ג בשמו' ואי"ת יתן לחיוק לאתו דגורי מיכח למסרך לאסתות אף אחר שיגדיל דזה מקרי דבר קבוע כיון שלפי קביעות הסעים חל בח"ם ומש"כ בחילה כע"כ שמיחנין לחיוק (עור סימן תקל"ו) והוקא דבר שאמו עושין בשבילנו אבל דבר שאמו עושין בשבילו אם לא בשביל התיפוק לאגדי דלמ' אתי לאסרך ולפיכך מיהגין לו לאכול ולאסתות (רן פ"ק דשבת) עכ"ל סי' מ"ח ס"כ וסי' של"ו בכ"ו:

א על הבשמים • אע"ג דמאחר דבריח ביום המעמית דהא אפילו מעמית"ם מחירין כמ"ש סי' תקס"ו דאיתו אסור רק אבילה ומתה מ"מ כיון דהבשמים אין בת"ב לאתעטו להסיר נפש יחירה אין נכון לעשו' כן בע"ב וכ"כ בס"ב ניד סי' רס"ה דלא כמ"ש שם בס"ו ומ"ש לענין יה"כ: ב ובליל מוצאי ע"כ. ואפי' לא"ד דאיתו מבדיל אלא יום ראשון כמ"ש סי' רל"ט ס"ד הכא כיון דלא אפשר להבדיל מודה (הרא"ש בה"ג): ומי שמתעצב ב ימים יש זע בליל עשירי הבדלה מאחרי' ואל יאחין עד ליל ג' להבדיל בעצמו כי כל מקרוכי הבדלה לאבל עדיף עפי (מט"ח) ואי"ל אחר אגלו יחן לאיחוק לטעוש:

תקנו אם שכח לומ' נחם בכול ירושלים יאחר לאוחו אלו ועל כלם (כ"י אמודרסם ירושל'): מי שמתעצב בעשירי יאחרהו בעשירי בערבית ומחרית ומנחה (שלה): א יאמר נחם בב"ה בבונה ירושלי' ואף שבתפל' לא נהגו לאומרו רק במנחה מ"מ בב"ה דליכ' מנהג יש לאומרו (סס):

תקנח א אלא לאכול בשר • כל הקרואים לאכול בשר דפשוט' דלילה הוו קילא מר"ח אב דשא מדינא דגמרא מותר לספר ולכנס ולהרבות בבנין של שמחה ונישואין וכל דבר ועוד דמנהגים מתיר לאכול בשר אך הסעודה שעושין בלילה שלפני החתונה במקום שאין מסלחין באותו פעם סבלנות לא מקרי סעודת מצוה כמ"ש סימן תמ"ד ועו' בא"ע סימן ס"ח בב"ח שכתב דוקא שכבר הירס אז מברכין שבשמחה במעונו וכ"כ הריטב"א ח"כ מקשה דלא הוי סעודת מצוה ולכן אין לאכול בשר וכן שמעתי מרבנן קשישי ומכ"ש אלא יהיה שם כלי שיר ער אחר חצות יום עשירי ואיתב רש"ל בתשוב' סי' ל"ב שאין לרחוץ ביום עשירי ואין לספר ולכנס עד חצות (לבוש) ופשוט דכשחל ביום ו' הכל מותר לכבוד שבת: ב מותר לאכול: וה"ה שמתעצב בכל שנה ב' ימים רצופי' א"ג עתה לחתנו' דהא אפי' ביום עשירי נופל מקלינן כמ"ש סי' תקנ"ט עולת נזרי' משום שאר ענים כמ"ש סימן תמ"ד ס"ב לענין ע"ש דהתם הוי דרך דאוריתא (מהרי"ל סי' קל"ג): ג בליל אסור דכמ' מיני תענית של תשובה שבכתן דאין לאכול בחולאי תענית בשר ויין (מהרי"ל) ומה"ע שמתעצב בעשירי עד חצות אז כל היום אסור בבשר ויין בסעוד' דאשון דסייך גנה אבילות של יום וכן מ"כ: כתב בבליה דהתחנים ביום י' יקראו איכה. ול"ל דאם הסי' לא יקראו אלא עמ"ש בסס' תרכ"ד וכ' בכ"ה טוב שלא לשמע ליל י':

תקנט ויפסיקו בין כל פסוק מעט ובין כל איכה יותר מעט ופסוק האחרון שכל איכה אומר בקול רם (מהרי"ל) ומברכין לפני איכה על מקרא מגילה (מנהגים) ועמ"ש בסימן תן ושוב שיחיד יקרא

ופשוט דבסעודת מצוה יותרים

ב' ל"ל אל תרך אפים ולחנני וק"ו והוא רחוים וכן מהגים עכ"ל ובסדר כ' על דברי ר"י ואין ל"ל הוא מדברי המרדכי ובראש אלין לבשר דהמרדכי סובר דנם אל"ח מוהגי לאמרו ואנן נהגינו בפשטות שלא מ"ח ולא לאמרנו גם ט"ן ל"ח כמ"ש סימן תקנ"ט ע"כ אל"ג גם מעט

דשב ואל תעשה עדיף:

תקנה (א) מנהג כשר כו' כמו' כתוב ל' זה ומיים בל"ה הקל"ה הנעם שיהא קרוב לעיני עכ"ל ופי' מו"ח ז"ל דהשיר להשיב כו' לא קאי על בשר לומר דבשר מועש מותר ל"השיב נפש אלא יאכל אפי' מאכלים אחרים רק כדי ל"השיב נפש אבל לא בשר הש"ע שלא העתיק סיום דמלאת מנהג שפירש כן אלא ה"כ ל"ל לכתוב דבר זה להורות דאף באכלו אחרים יתעב ונראה דבעל הש"ע לא אפי' להתיר באכלים אחרים לתעב בהם אפי' מתחה דאין שמתח בלא בשר אלא ס"ק אסור לא יאכל בשר שהוא מנהג אלא יאכל אחרים שהם אינם אלא להשיב נפש ועי"ש בס' תקנ"ט וכבר כתבתי בכל התדיעות הא"ל כן והיינו לעיר מרבעים שנה וקודם לזה היו אוכלים בשר בליל ט' וכוכן הוא בדברי הר"ל בתשובה להגהג כן. וכתב עוד דבעשירי אסור לרחוץ לו לסדר ולכנס אלא בהגהגים ולפ"מ רמ"ח דיש מחמירין עד חצות ולא יותר פשיטא שאין חצות מותר בכל מ"ת בסבסי' תקנ"ט:

תקנט (א) אל"ח לדקתך וכ"ם לידוק הדין אם אירע מת בט"ב וכ"כ רמ"ח בסבסי' ז' ורש"ל בתשו' סי' ל"ב בתב סי' ל"ה וכן מצאתי בהגהגים שכתב אף ע"פ שסתמנהו כך בכ"מ אל"ח אל"ח

מ"ל ל"ה: מ"מ נראה דבע"ב שאני דלא נרע משאר קינות ומאורעות ל"ל בפסח"ר שהתיר לומר ל"ה קודם חצות כתוקינות ועוד כתב כס"מ דאורה בשם רוקח ש"ל לאפי' אחרון בע"ב מוצאי תענית ח"ב ולהקל ואין להאמיר כשאר מועדות עכ"ל רש"ל: (ב) מתפללין ערבית ואומרים קדיש עם התקבל אבל לא יאריכו עד למחר אחר ליחת אחר ליל קדיש בלא תתקבל כ"כ בתנכים: (ג) מ"ת ויהי טעם לפי שנתיסר על הקמת המשכן ויקה נחרב: (ד) יוסבי לארון ב"ב בנסס הא"מ דברא' למהר"מ מבגא גרפיים שאין יושבים ע"ג פפסים על הפלת המנחה דומיא דאבל דיושב ע"ג קרקע כלל: ומי אבלו לאי' בעתרת תכיה כל המצות הנוהגות באבל נוהגות בע"ב כל"ל והקשה מו"ח ז"ל דהא כתב המור רבי' תקל"ה דאות' ברייחא לא שתני' אלא לענין לא תעשה אבל מ"ע שבאבל לא. ולק"מ דג"ז הם מצות ל"ת דאסור ליבש ע"ג מבגלותה"ב אם רוב' לעמוד ודאי אין שייו חיוב ליבש דוקא וליבש מלארץ והא דשרי כאן בתפילת מנחה ומנהגנו אחר חצות פשוט דהנית שכל המצות שנוהגות באבל נוהגות בע"ב וקא מפרש מה"ב כגון רחיצה וסיכה כו' ולא הוב ישיבה על הארץ ובריש מסוטה בלל ואיינו גם ישיבה על הארץ אלא ע"ב דבוה יש חילוק דקלתו אסו' כמו בע"ב וקלתו מותר אלא חילקו בזמן ביום עליו אבל רחיצה וסיכה כו' מה דאסיב בפיס' ולאי אסורי' עד הלילה כמו אכילה ושתי' בלל בזה ומתון העם עוני' ואלו אחר אלו במגעלי ומחסרון ישעה עשיה כן וקלת אף על פי שמגלי לפם האיסו' אינם מגיחים מנהגם כמעט ל' בזה מועד יהיו שוגגים כו': (ה) נר ח' מנהגים כתב מר ר' לחזן ומתוה ליוסלא כל הקהל נריכים לומר קינות מדאי לא סני בלא"ה ומה שוביל אחרים החזן לחוד ע"כ נראה דבכל שנה יהיה נר ח' שע"ל הדוחק יוכלו לומר קינות לאחרו ומ"ש במנהגים נחן היינו בב"ה קטן שכל הקהל יוכלו לומר קינות לאחרו אין אחרו ע"ל הדוחק בנ"ל: (ו) משום דמקרי מועד. כ"ל דמוחר לעשות הספר על מנסנחת ולישב ע"ג קרקע בע"ב דהא בלא"ה מספידין כל הקדושים כו' ביום ואפי' אחר חצות דכולי יומא הוא קבוע לבכי והספד ולענין זה לא תנחי' בהם דקרוי מועד וכ"מ מדלא פזכרו איסור הספד בע"ב בת"ם שאר

ב יכליל תשעה באב (ב) (מתפללים א ערבית ואומרים איכה וקינות) (הגהות מיימוני ומהרי"ל) ואומר אחר קינות ואיכה סדר קדושה ומתחיל מואתה קדוש ויאם חל בש"ש (ג) אין אומרי' יהי נועם: הגה ולא למנחה בנינות ולא ויתן לך (כלבו) ומסיימין הברוכה מלבני הרחמן על שם כלא אמרתה: (מנהגים)

ג ליל תשעה באב ויומו (ד) יושבים בבית הכנסת ב לארץ יד תפלת המנחה: (ועכשיו נהגו ליסב על הספסלים מיד ג אחר שיגלו מב"ה שחרית ומתחיל בעם הקינות עד מעט קודם חצות) ואין מדליקין נרות בלילה כי אם ד (ה) נר אחד לאורו לקינות ואיכה: ד ה יאין אומרים תחנון (ולא סליחות) (הגהות מיימוני) בש' באב ואין נופלים על פניהם (ו) משום דמקרי מועד:

הגה ג ונהגין בתורה כי תוליד בנים ומפק רין נדפיה לסיפם ובל מקבלים שחרית אחר חיכה עד שיגלו אים לומר מב"ה אין אומרים מתקבל ואין אומרים אלא חרב אפים (פור ומנהגים) ולא לבנות (מנהגים) ן ולא פסוק הקטורת (מרדכי) ואין נריך לנטות מקומו בתפילה בלא: ה יבשעת הקינות אסור לספר דבר ויצאת חוץ כדי שלא יפסיק לבו מן האבל וכל שכן שלא לשיח עם העכו"ם (ומהגין לומר קלת בתחה אחר הקינות לפסוק בנחמה: (הגהות מיימוני)

ו יאם יש ח אבל בעיר הולך בלילה לבית הכנסת ונם ביום עד שיגמרו הקינות:

ז ר יאם יש תינוק למול מלין אותו אחר שנומרים הקינות ויש מסתינין לסודו עד אחר חצות וסברכים ברכת המילה (כ"א בשמי' (והמנהג כסברת ראשונה) יואם היולדת מצויה בהקום המילה יברך על הבורסה (כ"א) ותשתה מפני היולדת והוא שתשמע הברכה ולא תפסיק בדברים בין שמיעת הברכה לשתיית הכוס ויאם אינה שם יברך על הכוס ויבעים ט לתינוקות:

ח יבעל ברית ליבש בגדים אחרים אך י לא לבנים דמש: הגה ואחני הבן והמוהל והסנדק כולם נקראים בעלי ברית (ב"י) ומותרים לבנות בגדי שבת לאחר שגמרו הקינות ובאין למול התינוק אבל לא ולבנות לבנים: (מהרי"ל)

ט יש באב שחל להיו' בשבת יא ונדחה ליום ראשון יב בעל ברית מתפלל יג מנחה בעוד היום גדול ורוחץ ואינו משלים הענינו לפי

אבל אחר ג' מותר לילך לב"ה ע"ש וידוע שכל דברי הם בנוים על פי הרא"ש. אבל העור כתב סתם משמע דאפילו הוך ג' מותר וכ"מ ברא"ש פ"ג דמ"ק וג"ל דה"פ ובע"ב הוי כאבל מג' ואילך כלומר כי היכי דשאר אבל מותר לילך אחר ג' ה"נ בע"ב מותר לילך אפילו הוך ג' כיון שכלם אבלי ו"ע הקשה מהרא"י דהא בגל דמתי' לא"ה לעורך כמ"ש בי"ד סימן שנ"ג ו"ל דהיינו אם הולך לבדו אבל הכא כיון שהולך בהבור אפשר הוי אסור אילו עשתה דכולהו הוי אבלי עסי' תקפ"ח: ט לתיקוות: (טור) וכ"ת כתב ליתן לתיקון הגיעול כמ"ש סי' תרכ"ח ס"ג לענין יו"ב אבל דעת הת"ח כיון שע"כ הוא דרבנן לא מחמרי כ"כ ומוטב ליתן לתינו' גדול לקח שחייב לחנכו בברכה כמ"ש סי' רס"ו: י לא לבנים מתש' כדי בשבת של חזון ואין מחליפין בגדיהם בלבד ופי' בס"ה שבתות הוי מעיל ולא חלוק וכתב מהרמ"ט שעשו שחלוק הוי בדיים בגלגעה מעיל הוי פרהסיא ואינו נוהג בשבת אבל הוא פי' דקי' לו חיפכא דמעיל אסור משום דדבר המפורסם תמיד בע"ב מאבל (עמ"ש סימן תקנ"ד) וחלוק אחר עכ"ל במרדכי אם כן משמע דבעלי ברית מי מותרים בכתונת לבן וכמ"ש סי' תקל"ח ע"ש בשם המיו"מ ובמנהגים שכתב לבעלי ברית נוגים אך לא לבנים מתשולה בשבת של חזון כו' ע"ש משמע שאין מחמירים יותר בשבת של חזון ובנגדי שבת שהם עדיין חדשים ויכיר הגיהרן בהן כל"ל אסור לבנות כמ"ש סימן תקנ"ח ס"ו: כתב מהרי"ל אחר המילה פוסקין הנגלים: יא ונדחה כו' אבל אם חל מילה בע"ב משלימין (ל"ו) כ"מ מת"ש סי' תקל"ח בשם מהרי"ל ולקמן הקשה התקנ"ל לשו"ר לבנות בתשוב דהא ספ"ק דעירובין אחרי מהא דר"ח בר לדוק אחר פעם ח' חל ע"ב בשבתו ותיכנה לאחר שבת והתעבו ולא הבלמנו תפלי ש"ע שלמו הוא (פי' שהיה קרבן עניים בו' באב) ופריך מעמא דר"ט הא עי' מבלימין (פי' שבכל ע"ב הוי מבלימין אף על גב שהוי עי' שלהם ס"מ דאחר להבלים בע"ב) וקשה מאי קפריך בשלמא ר"ש הא אלו חל בע"ב הוי מבלימין ל"ב כ"ש דיש להבלי בעי' ע"ב אבל שב' אין מתענין בו אם חל בו ע"ב ר"ה ה"ה בע"ש אין להבלי אלא ע"ב אלא בע"ב אין מבלימין ב"ש שלו ל"ב לאם פסק הרב"ו דמבלי' ע"ב עלמו ואי' דבאמת המקנן סבר דאין מבלימין אפי' בע"ב עלמו אבל התרגן דמבלי אפי' ע"ב עלמו מפניהם עכ"ל ול"נ דהקשה דלא עביד כר"ג ל"ב אמאי לא הבלימו דהא אפי' בר"ח ואחר' אינו מבלימים למ"ש סימן תקנ"ב ס"ב ב"ו ב"ו שלהם אלא ע"ב ס"ב כיון שבת ח' מקומו לא חמיר כולי האי אבל ס"ל כר"ג דלעולם אין מבלימין ל"ב נם בכל ע"ב לא היה להבלים ומשני שאני ע"ב דבריהם וכו' אל"ב לדינן דלא ס"ל כר"ג דקי"ל דאפילו בר"ח מתענ' ומבלי' ק"ו ב"ו עלמו אל"ב בע"ב שבתה מקונן ונם בלבד שנזרו חענית לריכין להבלים כלם עסיסן תקס"ח ס"כ ובו' בתענית דף י"ב וכ"כ הומ"מ אין לעשות סעודה (אי' דלים מתא מלך מ"ג) והמהגנ עכשיו להבלים אפי' בת' מד' נומות שבתחו וכ"ל הרבב"ן ח"ב סימן ל"ה הוא אסור אחר חצות אסור להקל אפילו בר לומות אם לא נהיו ס"ה הלוי ס"ב תתן ביום ת"ב לא יעלים תענ"ו אע"פ שהיה בידו לרחות הנשואין מש"ב במילה אבל בתוך ז' יתי המשתה אסלים ומיירי בתקום אלא נהגו לעשות בכיום הסופה עכ"ל ה' ועכשיו נתפשט המנהג פירוש הסעודו עושין בליל ח"ב ביום התענית נ"ב אין לסקל: ב בעל ברית: כלם בכלל בת"ש ס"ח (כ"י): יג מנחה מבע"י פי' מנחה גדולה מז' שעות ומחלה ולמעלה (ב"י תקס"ן) אבל בהגא"ח פ"ח

יקרא איכה גם ביום (מל"ה): א ערבית: אומר קדיש אלא אחר תפלת ערבית (טוב) עמ"ש רסי' תרל"ג אם חל במ"ש אין מברכין הבנים (מהרי"ל): ב בתרן ולל דמוחר ליסב על הסף דאינו אלא מנהג ליסב אחר שיגלו מב"ה: דהולכים על הקברות והוי עד חצות דאז רשאי ליסב על הספסל וכ"ה במנהגים: ד נר ח' ומהרי"ל כתב להדליק עוד נר ח' אלא יכב' נר החזן ידליק ממנו משום שהקהל לא יאמרו איכה וקינות רק יסמנו מהמ"ן: ה אין תחנון וכו' בשחרית משמיטין קלת לב"הב (מע"מ) ואין קורין לב"הב אלא הם בתים מעלתם (מהרי"ל) ובמדינתינו נוהגין לקרות לב"הב נוהגין לברך ברוך דיין האמת קודם שקורא בתורה (ב"י לנוס ס"ל) ובל"מ כתב אלין נוהגין כן ונוהגין לומר קלת בתחה אחר הקינות (ב"ל) ומנהגינו לומר אחר הקינות ואיכה ובל"מ סדר הקרבנות הכתובים בסי' ל': ח אבל בעי' ל' הרא"ש דחנינא אבל כל ג' ימים אין הולך לבית האבל מכאן ואילך הולך ובע"ב מתי הוי כאבל מג' ואילך והולך לב"הב עם שאר אבלים כמו אבלי עכ"ל ובכל מקום אבלי אינו אבל מג' ואילך עכ"ל וע"ע דמה בכך מת' אם אבל הוך ג' הרי אסור לילך לאבל אחר אפי' אחרו אבל הוי אחר ג' יות' כ בע"ב מתי אסו' אם הוא הוך ג' אבלו אפי' הוי ע"ב בתוך ג' מותר לילך דהא יותר יש סיתר לילך לאבל הוך ג' דתקפ' אבלו וכדי' כתב בהליה דדוקא אבל אחר ג' מותר לילך לב"הב ע"ש וידוע שכל דבריהם בנוים על פי הרא"ש. אבל העור כתב סתם משמע דאפילו הוך ג' מותר וכ"מ ברא"ש פ"ג דמ"ק וג"ל דה"פ ובע"ב הוי כאבל מג' ואילך כלומר כי היכי דשאר אבל מותר לילך אחר ג' ה"נ בע"ב מותר לילך אפילו הוך ג' כיון שכלם אבלי ו"ע הקשה מהרא"י דהא בגל דמתי' לא"ה לעורך כמ"ש בי"ד סימן שנ"ג ו"ל דהיינו אם הולך לבדו אבל הכא כיון שהולך בהבור אפשר הוי אסור אילו עשתה דכולהו הוי אבלי עסי' תקפ"ח: ט לתיקוות: (טור) וכ"ת כתב ליתן לתיקון הגיעול כמ"ש סי' תרכ"ח ס"ג לענין יו"ב אבל דעת הת"ח כיון שע"כ הוא דרבנן לא מחמרי כ"כ ומוטב ליתן לתינו' גדול לקח שחייב לחנכו בברכה כמ"ש סי' רס"ו: י לא לבנים מתש' כדי בשבת של חזון ואין מחליפין בגדיהם בלבד ופי' בס"ה שבתות הוי מעיל ולא חלוק וכתב מהרמ"ט שעשו שחלוק הוי בדיים בגלגעה מעיל הוי פרהסיא ואינו נוהג בשבת אבל הוא פי' דקי' לו חיפכא דמעיל אסור משום דדבר המפורסם תמיד בע"ב מאבל (עמ"ש סימן תקנ"ד) וחלוק אחר עכ"ל במרדכי אם כן משמע דבעלי ברית מי מותרים בכתונת לבן וכמ"ש סי' תקל"ח ע"ש בשם המיו"מ ובמנהגים שכתב לבעלי ברית נוגים אך לא לבנים מתשולה בשבת של חזון כו' ע"ש משמע שאין מחמירים יותר בשבת של חזון ובנגדי שבת שהם עדיין חדשים ויכיר הגיהרן בהן כל"ל אסור לבנות כמ"ש סימן תקנ"ח ס"ו: כתב מהרי"ל אחר המילה פוסקין הנגלים: יא ונדחה כו' אבל אם חל מילה בע"ב משלימין (ל"ו) כ"מ מת"ש סי' תקל"ח בשם מהרי"ל ולקמן הקשה התקנ"ל לשו"ר לבנות בתשוב דהא ספ"ק דעירובין אחרי מהא דר"ח בר לדוק אחר פעם ח' חל ע"ב בשבתו ותיכנה לאחר שבת והתעבו ולא הבלמנו תפלי ש"ע שלמו הוא (פי' שהיה קרבן עניים בו' באב) ופריך מעמא דר"ט הא עי' מבלימין (פי' שבכל ע"ב הוי מבלימין אף על גב שהוי עי' שלהם ס"מ דאחר להבלים בע"ב) וקשה מאי קפריך בשלמא ר"ש הא אלו חל בע"ב הוי מבלימין ל"ב כ"ש דיש להבלי בעי' ע"ב אבל שב' אין מתענין בו אם חל בו ע"ב ר"ה ה"ה בע"ש אין להבלי אלא ע"ב אלא בע"ב אין מבלימין ב"ש שלו ל"ב לאם פסק הרב"ו דמבלי' ע"ב עלמו ואי' דבאמת המקנן סבר דאין מבלימין אפי' בע"ב עלמו אבל התרגן דמבלי אפי' ע"ב עלמו מפניהם עכ"ל ול"נ דהקשה דלא עביד כר"ג ל"ב אמאי לא הבלימו דהא אפי' בר"ח ואחר' אינו מבלימים למ"ש סימן תקנ"ב ס"ב ב"ו ב"ו שלהם אלא ע"ב ס"ב כיון שבת ח' מקומו לא חמיר כולי האי אבל ס"ל כר"ג דלעולם אין מבלימין ל"ב נם בכל ע"ב לא היה להבלים ומשני שאני ע"ב דבריהם וכו' אל"ב לדינן דלא ס"ל כר"ג דקי"ל דאפילו בר"ח מתענ' ומבלי' ק"ו ב"ו עלמו אל"ב בע"ב שבתה מקונן ונם בלבד שנזרו חענית לריכין להבלים כלם עסיסן תקס"ח ס"כ ובו' בתענית דף י"ב וכ"כ הומ"מ אין לעשות סעודה (אי' דלים מתא מלך מ"ג) והמהגנ עכשיו להבלים אפי' בת' מד' נומות שבתחו וכ"ל הרבב"ן ח"ב סימן ל"ה הוא אסור אחר חצות אסור להקל אפילו בר לומות אם לא נהיו ס"ה הלוי ס"ב תתן ביום ת"ב לא יעלים תענ"ו אע"פ שהיה בידו לרחות הנשואין מש"ב במילה אבל בתוך ז' יתי המשתה אסלים ומיירי בתקום אלא נהגו לעשות בכיום הסופה עכ"ל ה' ועכשיו נתפשט המנהג פירוש הסעודו עושין בליל ח"ב ביום התענית נ"ב אין לסקל: ב בעל ברית: כלם בכלל בת"ש ס"ח (כ"י): יג מנחה מבע"י פי' מנחה גדולה מז' שעות ומחלה ולמעלה (ב"י תקס"ן) אבל בהגא"ח פ"ח

עשרת זקנים

גוקרין בתורה. וכל אחד מברך סן הקרואי' קור' הברכי' בריך דיי אמת (ב"י ומהרדם"ל) וכן הוא בבריתא וכן היא בפסיקתא סופר. פ"א ואין נוהגין כן וכן משמע ב"ר: ראם יש תינו' לישול מלין אותו אחר שנגומרין הקינות. ויש מפתיגין עד אחר הצות והסנהגנו כסברא ראשונה שבלא לבשל מצות זריזין: פי שנשאא אשה ביום תענית צבור ישלים תענית: וכן כשחל בתוך ז' ימי הושחת ישלים תענית אבל יאר צ"ע ב"ל שאין צריך להתענות בז' ימי הושחת כי הוא רומות לרגל בכל דבר בשנשא בתולי אן בתור שנשא אלמנה (והארכתי בתשובה):

פרי חדש

סימן תקפו

בתנה ולינ' ראפילו אינו כולם וכו' ונם מרן מחבר מוזם בזה אלא דנקע עוקם הוש מיקמת הסוס דמ"ת לנמוס:

ס"א בש"כתרת דר"ם שוטר מל ריש אין מעבירין עלי מתחו' וכו' ואין מוחכין אותו נין בדבר שאות הוש סנות ובין בדבר סנות בלית ובנתרת הוש סנות חנגא לית מכינא זו הא ביוסף רש"י וסקו' נמשכן אחרינ' אבל הרי"ף זכרת"ם והרמ"ם בפי' המסניות והר"ן ותנו מיכה לפי מנסכין אין דרך לחתוך בו סיפרו' וכו' מלחלי סנעמי' בכלי אמין דרכו לעשות בו לוחם מלחמה לא סיים מלחמה מלחמה אחרי' אבל בחגל דרכו לחתוך בו בחול והוא מלחמה מלחמה אחרי' ובלא' הוש לנמוס מנו הוחבר מחחר סנות ובשנות בחקום מנות מוחר לוחר לנו לחתוך סופר נסכין תפ"ב

תקס

(א) משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים ליעולם בנין (ב) ביתו בתים וסד כסיר (ג) ומשייר כל בנין המלכים אלא מה שלא סיד (ד) ביהלוקת חצר מצוירת ומסויירת (פי' מצוירת) תרי זו בחזקה ואין מחייבים אותו לקלוף כבותלים:

(ב) יכן התקינו שתי עורך שלחן (ב) לעשות סעודה לאוירחים (ה) מחסר מטנו מעט ומניח (ו) מקום פנוי בלא קערת מן הקערות הראויות לתת שם יוכשהאשה עושה תבשיטי הבקר והזהב משיירה מין ממיני התבשיטין שנותנת בהם כדי שלא יהיה תבשיטי שלם יוכשהתחתן נושא אשה ליקח אפר מקלה ונותן בראשו בשקום תחת תפילין:

(ג) יכן מקומות שנהגו לסדר כיסא בשעת תוקה או לנשוא פנים סמורה או מאחר דברי מכילתא ברחם התחן: (כלבו)

(ד) כדי לזכור את ירושלים שנאמר אם אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ז ראש שמחתי:

(ה) יכן נזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם: הגה ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם שעומדים

(ו) לפי שיום טוב שלו הוא:

(ח) נוחנים יד שלא לשתות ושלא להכין צורכי סעודה עד אחר חצות:

הגה והולטים טו על הקברות מיד שהולכים מביה הכנסת (כ"י בשם מוסקים) ואם לוקח מת בתשעה באב אין מוציאים לבוק הדין (מהר"ן)

תקס לעשות זכר לחורבן · ובו ה סעיפים:

א (א) משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים ליעולם בנין א מסויר ומסויר כבנין המלכים אלא מה שלא סיד

ב ביתו בתים וסד כסיר ומשייר מקום אמה על אמה בנגד הפתח ג בלא סיד ד ביהלוקת חצר מצוירת ומסויירת (פי' מצוירת) תרי זו בחזקה ואין מחייבים אותו לקלוף כבותלים:

ב יכן התקינו שתי עורך שלחן (ב) לעשות סעודה לאוירחים ה מחסר מטנו מעט ומניח (ו) מקום פנוי בלא קערת מן הקערות הראויות לתת שם יוכשהאשה עושה תבשיטי הבקר והזהב משיירה מין ממיני התבשיטין שנותנת בהם כדי שלא יהיה תבשיטי שלם יוכשהתחתן

נושא אשה ליקח אפר מקלה ונותן בראשו בשקום תחת תפילין:

הגה ויש מקומות שנהגו לסדר כיסא בשעת תוקה או לנשוא פנים סמורה או מאחר דברי מכילתא ברחם התחן: (כלבו)

וכל אלו הדברים (ד) כדי לזכור את ירושלים שנאמר אם אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ז ראש שמחתי:

ג יכן נזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם: הגה ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם שעומדים

ד"ק כח אין סעוות ושות מנת קטן וכלל להתחיר עסי' רמ"ט ותקס"ב: יד אלא לשתות. ריטבא לאותן האוכלים בסר בלילה אבל לצורך סעודת מצוה דמרי קדש חלות עסי' תקנ"ח ס"ט בהג"ה מ"ש לעניין שחיטה: טו מותר לאכול בסר בלילי' אף למהג כסר בסיתון תקל"ח: (ח) טוהנים אלא לשתות כו'. ברחם דלגדרים קלתר דהיינו לאותם תעיים לחנכא הכסר דסי' תקל"ח ואוכלים בסר בלילה לא יפחתו עד אחר חצות ואותן שטהבי מנהג כסר ודאי לא יפחתו דלא עדיף מ"ב עלמו מן אחר ר"ח דאוכלים סכין של שחיטה אלא דת"ח לא יכינו אחר לרבים סעודה שנהגה עד חצות גם מ"ח ז' לכתה דלמנהג כסר אין לשתות עד אחר החצות. וכ"ה בהג"ה עד אחר החצות אבל תכל ראיתי בכל התקונים שמותרי לצורך לאכולה אח"ר ע"ש ואין מוחין בידם:

תקס

(א) משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים ליעולם בנין א מסויר ומסויר כבנין המלכים אלא מה שלא סיד ב ביתו בתים וסד כסיר ומשייר מקום אמה על אמה בנגד הפתח ג בלא סיד ד ביהלוקת חצר מצוירת ומסויירת (פי' מצוירת) תרי זו בחזקה ואין מחייבים אותו לקלוף כבותלים:

ב יכן התקינו שתי עורך שלחן (ב) לעשות סעודה לאוירחים ה מחסר מטנו מעט ומניח (ו) מקום פנוי בלא קערת מן הקערות הראויות לתת שם יוכשהאשה עושה תבשיטי הבקר והזהב משיירה מין ממיני התבשיטין שנותנת בהם כדי שלא יהיה תבשיטי שלם יוכשהתחתן

נושא אשה ליקח אפר מקלה ונותן בראשו בשקום תחת תפילין:

הגה ויש מקומות שנהגו לסדר כיסא בשעת תוקה או לנשוא פנים סמורה או מאחר דברי מכילתא ברחם התחן: (כלבו)

וכל אלו הדברים (ד) כדי לזכור את ירושלים שנאמר אם אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ז ראש שמחתי:

ג יכן נזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם: הגה ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם שעומדים

דלעניו הבריאות אהדדי אלא שאותו דברי אלהים חייבות ק"ב דברי קפריאתא אמרה אין מסיידין דפי' אלא יסוד ביתו כסיד אם ירצה לבנות אפילו אם ירצה לסייר אמה כו' ובתבריאתא אמרה דיש לה תקנה זו ואם כן רבינו העור דהרמב"ם מתרץ קושיא זו דאם דיש תקנה בתבריאתא היינו ע"ד עיר עיר אחלה ואח"כ סיד אלא דלא ידעו הבריות עיר עיר לעשה כיון שיש סיד אחפה עליו ע"כ צריך לסייר אמה כו' ובזה יכירו ויבינו הכל עיר אחתיה עיר עיר ויסיר אמה לחוד לא מהני דהרמב"ם אין עושין בנין מסיד ולא הערתיק בנין מסויר הכל א' הוא לשון מסויר ומסויר ג"כ שהבנין הוא עשוי בתפוי סיד ואם כן גם הערתיק אמרה אין עושין בנין מסיד כלומר שהבנין עצמו הוא עשוי בתפוי סיד ומסויר כלומר שהבנין הוא עשוי בתפוי סיד ואם כן גם הערתיק אמרה אין עושין בנין מסיד כלומר שהבנין

אחר אחריו חלה במלה וכן הוא: (ה) חתן וכלה בכל שרי. פי׳ בשיר
בין בפה בין בכלי אבל דברים המכרי לעיל אסורי גם בשעת חתן כמ״ש
ובהרבה שעורות טהגי׳ לשורר קרים דהייטו יחגדל חתו ולתי
בשמחה. ובמקום שלא זכרון חסדי ה׳ וכ״ש שיעמון גדול בתוך שלוקחי
מלאכה בכלי שיר. (ו) אבל של גדיל חות׳ לכלה
לא יעשה אבל בשאר כל אנשים ונשים לא גזרו
ודוקא לחתן וכלה לאבל בשאר כל אנשים לא גזרו:
ח יב אסור לארס שיטלא פין (ז) שחוק בעולם הזה:

תקסא דין הרואה ערי יהודה וירושלים והמקדש בחורבנם׳ ובו ה סעיפים:

א הרואה (א) ערי יהודה א בחורבנן אומר ערי קדשך היו מדבר
וקורע: (ואיטו חייב לקרוע אלא כשמגיע סמוך לחם כמן הצופים
לירושלים: (כ״ו))
ב הרואה ירושלים בחרבנה אומר ציון היתה מדבר שממה וקורע
וכשרואה בית המקדש אומר בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוך בו
אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדנו היה להרבה וקורע ויחיכן חייב
לקרוע ג מן (כ״) הצופים ואח״כ כשראה המקדש קורע קרע אחר ויכל
קריעה מפה ואם כא רדך המדבר שאז רואה המקדש אחלה קורע על
המקדש מפה ואח״כ כשראה ירושלים מוסיף על קרע ראשון כל שהוא:
ג אם קרע על אחת מערי יהודה אינו חוזר וקורע כשראה שאר ערי
יהודה חוץ מירושלים שחוזר וקורע עליה קרע אחר בפני עצמו ואם
קרע על ירושלים אחלה אינו צריך לקרוע על שאר ערי יהודה:
ד כל הקרעים תאלו בידו ומעמד וקורע כל בסותו שעליו עד ד
שיגלה את לבו ואינו ה מאחה קרעים אלו לעולם אבל רשאי
לשלן ללמלן ללקטן ולתופרן כמין סולמות:
ה היה הולך ובא לירושלי׳ הולך ובא תוך ל׳ יום אינו קורע קרע אחר
ואם לאחר ל׳ יום חוזר וקורע: (והא הדין בערי יהודה ובמקדש):

מגן אברהם הלכות תענית מגן אברהם

הלכות תענית

תקסב דין קבלת התענית׳ ובו י״ג סעיפים:

תכל התנית שלא שקעה עליו חמה רחיינו שלא השלימו יעד צאת הכוכבים (דהייטו אשירלו ג כוכבים
א ביטוייס לו שהלבנה ורחת בכח ותאיר על הארץ (הגהות אשרי פ״ק דתעני והגהו מיימוני פ״ה)
ח״ל לפסיק כ״ה אבל אם קבל עליו
אינו
אבל קטנים לא מהני
ש״ב 76

מגן אברהם

ח לו בבית המשתה׳ אפי׳ מי שאינו רגיל בהם (טורו חו׳): ט בפה
על היין ז״ל הרמב״ם׳ וכתב הטור שבתשו׳ ביאר הרמב״ם שאפי׳ בלא
יין אסור ול״ע למה שהם פה בש״ע וכ״ח פסק דאפי׳ כפה אפי׳ מי שאינו
רגיל לשתות וכ״מ בגמ׳ דתמרי׳ זמרי דמגדי (פי׳ מוסכי הפסיון) ודבקרי
(פי׳ מוסכי הבקרים) שרי שאינו
חלא לזרוק בחלאכתם דגרדאי
אסור שהוא לשתות בעלמא עכ״ל
וא״כ הפיס המשורדים בשעת
מלאכתן שלא כדין הם עושין: י
דברי חשבחות׳ כתוב בליקוטי
מהרי״ל שלא כדין הוא שמשוררין
במשתה אודך כי עניתני׳ וכה״ג
כמה פיוטים לשמחת הריעות כ
לו התורה חונרת סך ואומרת
עשאוני בגיך כמין זמר אך בב״ה
לרגלי׳ מלה לומר וכו׳ עכ״ל ול״ל
דלא שרי אלא אות׳ שריס שנתקנו
על הסעודה כגון בשב אבלמיוטי
אחרים אסור וע״ב ס״ח סי׳ קמ״ו:
יא חתן וכלה שרי׳ ומ״מ אין
לשמוח ביותר (ברכות פ״ה):
יב אסור לאדם כו׳ כי שחוק
וקלות ראש מרגילין לעבירה:

תקסא א בחורבנן׳ אע״פ
שיושבין בהן ישראל
כיון שהשומות מושלי עליהם׳ מקרי
חורבן: ב הרואה ירושלים׳
פסק הרמב״ם פ״ו מהלכות בית
הבחירה שקדום העזרה וירושלי׳
קדשה לעתיד לבוא ועיין ביבמות
דף פ״ב בתו׳ והרא״ש הקשה
דבכמה מקומו׳ במשנה אחרי׳ ואם
אין מקדש ירקב וכו׳ אלא ע״כ לא
קדשה לפיכך הנכנס עתה לעזה
אין בו כרת עכ״ל וכתוב בכ״מ
שהרמב״ם׳ ולתי קושיא היא שהרי רבינו
פסק כן בפ״ו מהלכות מעשר שני
עכ״ל׳ ול״ל דהרמב״ם ס״ל כבר
התו׳ בתבות דף י״ט דאמר׳ לת״ל
קדש ל״ל בכור ומעש׳ לא מתאכלי ע״ש ות״כ דברי הרמב״ם שרירין וקיימי׳
והנכנס עתה למקו׳ המקדש חיי׳ כרת שכולנו עתתי׳ תמיס וכ״מ בשבועות
דף י״ד ע״ב בתו׳ ד״ה ונעלם כו׳ וכ״כ בם״ה וכ״כ בתוספות בשבועות
ג מן הצופים׳ פי׳ אע״ג דרחק ב״ה או ירושלים קודם שיגיע לצופי לא
תשיב רחיה דרחוק מקום הוא (כ״ו) אבל התו׳ בפסחים דף מ״ט כתבו
דצופים הוי פי׳ כל מקום סביב ירושלים שיכולין לראו׳ משם עכ״ל והתי״ט
כתב שגם דעת רש״י כן ע״ש: ד שיגלה את לבו׳ ולכן יקרע בלא שאלת
עכי״ד שיגלה ס״ט ס״ע: ה מאחה׳ הייטו תפירה מבפנים ואחרת
עליה מבחוץ (טור) ורש״י פירש תפירה מיוסרת: ו ובא לירושלים
ל״ל דהרואה ירושלים תוך ל׳ יום אף על פי שלא קרע כגון שדר בתוכו
א״ל לקרוע על ערי יהודה: וכמי׳ שבולד בירושלים אפי׳ הגדיל א״ל
לברך בבקעתו פעור וכשהגדיל א״ל לברך דהא רואה אותן תוך ל׳ יום
ועיי״ש סי׳ רכ״ד וכ״ד סי׳ שלו׳:

תקסב הג״מ אע״ג דבגמ׳ מוכח דאי לאו חומרא ע״כ בין בשמשות שלו הוי שרי משמע דבשאר תענית שרו ספיקא דידהו י״ל שאתי
ביולי יומא מאפוקי יומא דליכנס בתעני׳ שרי ב״ה שלו כגון עע״כ אבל סוף התענית מספקא לא נפקא קדושת עד ל״ה לאז
הוי ולתי ליל עכ״ל ב״ד בשמו והוה
בגמ׳ פ״ד דפסחים (ועוסי׳ שפ״ו
ס״ט מ״ם) ואיתא שם דבתל
שפוסקים מבע״י ב״ה שלו אסו׳ אך
אין מ״ל בבכל עסי׳ תקע״ה ס״ו
ואל״כ יחיד המתענ׳ ליל ויום מ״ל
ח״ל לפסיק ב״ה אבל אם קבל עליו
מ״ל לריך לכתוב בחומר כל מ״ל
אבל קטנים לא מהני
אע״פ

ס״ תקס״ב) ועוסי׳ בס״ח ומ״ם טוב שלא לכנס לבית הספר ויפסיק מבע״י עמ״ם סי׳ רל״ע סס״ו: א ביטוייס׳